

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs betű sor egyszer 30 fillér,
minden következőt 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1915.

FOSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, július 17.

Sikerrel harcolunk a Dnyeszteren történt átkelés után.

Budapest, július 16. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A Dnyeszter mentén tovább harcolunk. Oroszok kísérletei, amelyek arra irányultak, hogy a folyó északi partjára előrenyomult csapatainkat heves ellentámadásokkal vissza vessék, teljesen eredménytelenek maradtak. Tizenkét tisztet és egyezerháromszáz főnyi legénységet elfogtunk és három géppuskát zsákmányoltunk.

A Dnyeszteren való átkelés kikényszerítése alkalmából és az erre következő ütközetekben a karintiai hetes számú gyalogezrednek ismét alkalma nyílt arra, hogy vitézségének különös tanujelét adta.

Sokal tájékán szintén mindkét részről élénk harci élettség fejlődött ki. Csapataink rohammal több támaszpontot elfoglaltak. Így közvetlenül Sokal mellett levő Bernát kolostort is.

Többi arcvonalon helyzet változatlan maradt.

Olasz hadszíntér:

Tegnap úgy a tengeremléki arcvonalon, mint a karintiai határon is ellenséges tüzéség fokozottabb tevékenysége volt észlelhető. A Dolomitok arcvonalán több zászlóalj, amelyek Ruffidonál és Schluderban—peutelssterni ut mentén a határterületen levő állásainkat, megtámadták, jelentékeny veszteségeik mellett visszavertük. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Varsó felé nyomulnak a németek.

Az argonni diadal zsákmánya.

Berlin, július 16. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Július tizennegyedikén a Souchez körüli támadások egyikénél, a temetőtől délre tekvő lövészárkunk egy részét elvesztettük. A franciák ismételt kísérletei, hogy az Argonokban a tőlünk rohammal elvett hadállásokat visszafoglalják, meghiúsultak. Az állásokat erősen tartjuk. Tegnap és tegnapelőtt szorosan az Argonoktól nyugatra ellenünk intézett erős támadások megtörttek az észak-német honvédek vitézségén, a kik az ellenségnek elkeseredett szuronyroharcban nagy és véres veszteségeket okoztak és négyszázhatvan két franciát elfogtak. Junius huszadika óta csapataink Argonokban és az erődségtől nyugatra rövid megszakításokkal, sikeresen harcolnak. A terület nyereségek és zsákmányolt hadizser mellett foglyok száma eddig

egyszázötvenhat tisztre és hétezerkilenc főnyi francia legénységre emelkedett. Argonokban kelet felé csatlakozó arcvonalunkon élénk tüzéségi harc volt. Ellenség támadásait könnyűszerrel visszavertük. Leintrey környékén Lüneville-től keletre az előőrsök ütköztek össze. Repülőink egy Gerardmerten levő ellenséges csapatra bombákat dobtak.

Keleti hadszíntér:

Popeljanytól északra csapataink a Windau folyón keleti irányban átkeltek. Kalnotól délnyugatra és Prasznisztól délre győzelmes harcok között előbbre haladtunk.

Délkeleti hadszíntér.

Német csapatoknál helyzet változatlan. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az izzó szuronyok.

Arad, július 16.

Két vezérkara van a német hadseregnek. Az egyik, a mely a harcok óriási gépezetének középpontjában a mozdulatokat egy-egy billentyű-nyomással kormányozza, bekerítésre irányítja, vagy döntő csapásokra szögezi, szinte nap-nap után hirt ad magáról. A ragyogó győzelmek hosszú sora teszi bámulattá és rettegetté ezt a vezérkart.

A másik vezérkar a fronttól távol, csendben dolgozó szerve a hadviselésnek, de azért sikerekben, dicsőségben ép oly hatalmas, mint az előbbi. A német technika szervezte meg ezt a vezérkart, amely a hadviselésnek fenomenális eszközeit szolgáltatja eddig a német elszántság és hősi kitartás számára. Ez a vezérkar, ép úgy, mint az előbbeni, már a békében kezdte hatalmas munkáját és a háború a'att szakadatlanul dolgozik s új, meg új meglepetéseket dob az ellenség elé. Ez a vezérkar csinálta meg a Zeppelineket, az óriási tenger-alattjárókat, a negyvenkettős mozsarakat; ez a vezérkar csinálta meg a lövészárkok harcának olyan védő-eszközeit, a melyekkel szemben a franciák fél év óta hiába erőlködnek. A maguk találmányai mellett nem sajnálják a fáradságot, hogy az ellenség okos ötleteit alkalmazzák, a mint azt a repülőgépek „invention française-production allemande” feliratu acélnyilai mutatják.

Most megint új, zseniális haditettét hozzák hírül ennek a második hadseregnek. Az izzó-szuronyok ötletét. A hosszú álló harcokban, amelyek különösen a nyugati hadszínteren fásasztják az ellenteleket, a franciáknak egyik legbiztosabb védő-eszközüik a többszörös drótsövény, a mely a váratlan támadások és rohamok ellen fedi őket. A szuronyokra huzott drótvágó ollók tehetetlenek az ilyen drótsövényekkel szemben. Amíg az ellenséges katona az első, második sor drótot átnyesi, a sövények mögötti lövész-árokból a gépfegyver lekaszálja.

Ez ellen készültek a német szuronyok. Ugy látszik, már javában használják őket, mert a német sajtó elárulta a titkukat. A szurony végére erősített kis fémhenger ez, a melyből hatalmas nyomással öt-hat tűzsugár tör ki s ezek forró lángja a legerősebb drótot egy pillanat alatt megolvasztja. A katonának, a ki ily izzó

szuronnal megy előre, nem akadály az ötszörös drótsövénny; a támadás gyorsaságát meg nem állítja; a tüzugarak ellenállhatatlanul nyitnak utat az ellenséges lövészárkok felé.

Ott, ahol minden gondolat, minden érzés, minden pénz, minden akarat és minden erő egy célt szolgál: a győzelmet, ragyogóan teszi meg a nagáét a német technika. A békében is ennek a technikának nagysága gyűrte le az angol gyáripárt, a háboruban is ez arat az egész világ felett diadalt. Az izzó szurony bizonyára nem utolsó remeke ennek a technikának. Ma még nem sejtjük, hogy mi jön ez után, de minden újabb hadi találmány után megértjük és becsüljük a németek mondását: *Még tartunk néhány meglepetést mélyen tisztelt ellenségeink számára.*

Már elhangzott egy néhányszor ez a mondás, Bismarcknak a porosz iskolamesterekről mondott szállóigéje nyomán: *ezt a háborút a német mérnökök nyerik meg.* Minden újabb ötletével és remekével jobban és jobban rászolgálunk erre a dicsőre, de azért még se lehet így mondani. A német katona és a német hadvezér, a német tudós és a német bankár, a német kereskedő és a német iparos, a német mérnök és a német munkás, a német diplomás és a német hivatalnok ez az egy célért összeforrott, kemény és rettenthetetlen egység áll szemben az ellenségeivel, hogy minden irigységgel és önzéssel, minden alattomosággal és dühvel, minden sátáni gonosszággal szemben megvédje és hatalmassá tegye Németországot.

Miért rossz

a hatósági kenyér?

(A vállalkozó panasza a liszt ellen. — Szakemberek véleménye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 16.

Ma délelőtt megjelent az aradi rendőrségen az Alföldi Kenyérgyár megbízottja és a következőket mondotta jegyzőkönyvébe:

— A közönség körében az Alföldi Kenyérgyárban a hatósági lisztből előállított, hatósági kenyér elnevezése alatt forgalomba hozott kenyér ellen panaszok hangzanak el és a városi élelmezési bizottság is kritika tárgyává tette a vállalat által a város részére szállított kenyeret. Tudomásunk szerint a bizottság meg is akarja tőlünk vonni a megbízatást. Minthogy a kenyérgyár legjobb tudása szerint mindent elkövet, hogy izletes és jó kenyeret állítson elő és minthogy azt a panaszt, mely szerint sok az élesztő a kenyérbe és azért rossz, szintén megszüntette, azt kell mondania, hogy a kenyér rossz minőségét a liszt kvalitása okozza. A gyár a városi lisztüzletből kapja az anyagot, ezt dolgozza fel és az utóbbi időben kapott lisztből előállított kenyér savanyu, rossz szagú és élvezhetetlen. Ezt a rendőrség tudomására hoztuk, ezzel a kérelemmel, hogy állapítsa meg, vajon a tényeknek megfelelően, nem-e a liszt az oka, hogy a hatósági kenyér rossz.

A rendőrség kötelességének megfelelően el fog járni és meg fogja állapítani, hogy a hatósági kenyér miért rossz és tényleg romlott lisztet adtak-e a vállalkozónak, aki a rossz lisztből jó kenyeret nem tud sütni.

A kenyérgyár be is szüntette a hatósági kenyér előállítását, mert kijelentése szerint Aradon jobb lisztet most nem tud szerezni és ez az állapot addig tart, amíg a tanács nem intézkedik, hogy a legutolsó kormány rendeletnek megfelelően tiszta búzából, vagy rosszból állítsassék elő a liszt.

A tanács azonban ragaszkodik a gyárral kötött szerződéshez és utasította a városi élelmiszerüzleteket, hogy a vállalkozó terhére és veszélyére szerezzen be jó és élvezhető kenyeret. Ez meg is történik és a hatósági üzletekben, habár két fillérrel drágábban mint eddig, árulnak kenyeret.

Minthogy a hatóság most már hivatalosan is kutatja miért rossz a hatósági kenyér és köteles a leplezetlen igazságot megállapítani a város reputációjának érdekében, egy elismert

szakembertől kérdeztünk meg, vajon mi az oka, hogy Aradon rossz liszt került forgalomba és vajon ez általános jelenség-e, vagy pedig valami külső ok folytán szörvényszerűen történt-e meg?

— Az aradi malmok — felelt a szakember — nem csak Aradra, hanem Aradmegyébe és Hunyadmegyébe is szállítanak lisztet. Egyforma minőségű anyagot állítanak elő és mindenkit ebből szolgálnak ki. Soha még panasz a liszt ellen nem fordult elő. Ha most a városi vállalkozó azt állítja, hogy a részére kiutalt lisztből nem lehet jó kenyeret sütni, akkor ennek az oka nem egyedül a liszt lesz, melylyel mindenki meg van elégedve. Az a panasz, hogy a lisztben alka van, megállíthatja a helyét, de ennek az az oka, hogy az Arad részére a rekviráló központtól kiutalt buza gyenge minőségű volt, minthogy az egész tavalyi termés nem volt elsőrendű. A gyenge búzából készült liszt természetesen nem olyan ellentálló képesű, mint amilyen liszt készül majd az ideiből. Különben is ez a baj is csak az utolsó 2—3 napon mutatkozott, ami a nagy melegben leli a magyarázatát. A malmok megvizsgálták az ügyet és nem tudják megállapítani, miért nem sikerül a városi kenyér, noha ugyanabból a lisztből más pékek jó kenyeret produkálnak.

Minthogy a városi élelmiszerüzlet kénytelen a szerződéses vállalkozó terhére másutt kenyeret vásárolni, megkérdeztük Dózsa Dezső kenyérgyárost, vajon az általa a városnak eladott kenyér milyen lisztből készül?

— Aradon legtöbbször mind egy forrásból, az aradi malmoktól szerezük be a lisztet. A kenyér természetesen, minthogy nálunk még mindig a kevert liszt járja, nem olyan jó, mint másutt, ahol tiszta buza és rozsa lisztet sütnék fel. Az a jelenség, hogy sok helyütt a kenyér nyuós, keserű és rossz, nem annyira az alkának, mint egy másfajta gabonabacillusnak tulajdonítható. Két évvel ezelőtt egész Európában sokat foglalkoztak ezzel a kérdéssel. A gabonában van egy veszedelmes élősejt, az úgynevezett bacillus mesentericus vulgaris, amelynek az a tulajdonsága, hogy a magas hőség karban is megél és a 300 fokos hőség sem pusztítja el. Védekezni ellene csak a pékiparban használt edények rendkívül gondos tisztántartásával lehet. Ahol ezt nem tessék, vagy nem tudják megtenni, ott a bacillus kipusztíthatatlanul befészkel magát és megromítja a tésztát. A malmok semmit sem tehetnek ellene.

Kozákokat hozott

a zsinagógába

(A dragomérfalvai orosz betörés. — Fő tárgyalás a gyorsított eljárás alapján — Tíz évi fegyház hűtlenségért.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Debrecen, július 16.

A gyorsított bünvádi eljárás új törvénye alapján ma tárgyalat először a debreceni törvényszék: Erdekés hűtlenségi per volt kitűzve tárgyalásra. A vádlott Pap Gligor dragomérfalvai kisbirtokos, aki a máramarosi orosz betörés idején rutul elpártolva hazája iránti honpolgári kötelességétől, az ellenség szolgálatába szegődött és az oroszok kezére játszotta a község szerencsétlen lakóinak javait. Keserű Lajos dr. elnök a tárgyalást az új törvény ismertetésével nyitotta meg.

Ezután ismertették a vádat. Pap Gligor dragomérfalvai kisbirtokos az oroszok máramarosmegyei betörése alkalmával egy kozák járőrt bevezetett Dragomérfalvára. Elvitte a kozákokat több zsidó lakoshoz, akiknél ezek minden értékesebb dolgot összeharásoltak. Később a vádlott elvezette a kozákokat a zsidó templomba, ahol a megrémült zsidó lakosság már előbb összegyűlekezett. Egy kozák behajította a lovát a templomba, a másik pedig lövést vágtatott be a községbe esett emberek közé. Ott volt velük Pap Gligor is, aki egy fejszét forgatott a kezében és így fenyegette a zsidókat.

— Most érkezett az utolsó órátok!

A megrémült zsidók a templom ablakain menekültek.

A garázda kozákokat Pap Gligor innen a főszolgabíróhivatalba vezette ahol ezek a Wertheim-szekerényt próbálták teszegetni, de nem boldogultak vele. A hivatalban talált fegyvereket, amelyeket a háboru kezdetén mindenkinek be kellett szolgáltatni, szétosztották a lakosság között.

Pap Gligor a büntető tanács előtt azzal védekezett, hogy őt a kozákok kényszerítették. Ezzel szemben a kihallgatott nagyszámú tanúk vallomásából megállapítható a törvényszék, hogy a vádlott a maga jószántából szegődött a kozákok szolgálatába. Ő vezette a kozákokat a vele peres viszonyban lévő Káhn József lakására, akinek ezt mondta:

— Most megfizetek, amiért megdolgoztattál! — és jéllakatta a kozákok lovait a Káhn József lakarmányából.

Egyáltalában behizonyosodott az, hogy Pap Gligor az ellenséghez szegődött és annak szolgálatára állott. A bizonyítási eljárás befejezése után Gáthy Bálint királyi ügyész mondta el vádbeszédét. A törvényszék — mondta — csak akkor láthat bele teljes megértéssel az ügy mélységébe, ha abba a helyzetbe képzelet magát, amelyben Dragomérfalvának különösen a zsidó lakossága volt, amidőn az ellenség oda betört. A zsidók a templomba menekültek, ahová a kozákok lovasul együtt bevágtattak és az istentől segítséget könyörgő hívőket megármadták. A szegény megrémült emberek, tudalában annak, hogy az oroszok milyen kegyetlenségeket visznek véghez, el voltak készülve arra, hogy lemészárolják őket a kozákok. Ezt az állapotot világosan látva, mérlegelhetik alaposan a törvényszék azt a hűtlenséget, melyet Pap Gligor elkövetett, amikor honpolgári kötelességének megszegésével, egyenesen az ellenség szolgálatába szegődött és azt elhaladásában segítette, a lakosságot e magatartásával egyenesen a zsidó lakosság elleni gyűlöletre szította. A vádlott szereplésének lélektani megvilágításánál kiterjeszkedett az ügyész Pap Gligor román nemzetiségi voltára. Osodálkozni kellene azon, — mondta, — hogy épen román nemzetiségi ember követte el a hűtlenséget, amikor a román nemzetiség hűségét illetően a legkisebb gyanu sem él a közvéleményben, azonban tekintetbe kell venni, hogy habár a vádlott román ember, de épen azon a vidéken lakott, ahol a hadjárat előtt a skizmatikus igazságok tetőfokra hágáltak és a lelkük már szaturálva voltak.

A védelem meghallgatása után a törvényszék az enyhítő szakaszok alkalmazásával tíz esztendői fegyházra ítélte Pap Gligort.

A királyi ügyész és a vádlott telebbeszt jelentették be az ítélet ellen.

Tüzzel lángoló szuronyok az orosz drótsövények ellen.

(A német technika új csodája. — Terjed a forradalom Oroszországban. — A cár birodalmának süllyedő tekintélye.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—London, július 16.

Izzó szuronyok a drótsövények ellen.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti: A németeknek legújabbán izzó szuronyaik vannak. A szuronyra négy nyolc-tíz centiméter hosszú fémhenger van erősítve, amelyből egy öt-hat méter hosszú tűszugár tör előre. Ez a lángnyelv olyan forró, hogy a drótsövényeket átvágja, mivel hőfoka jóval felette van a legtöbb fém olvadási fokának. A hengerben benzín-petroleum van ötven atmosféra-nyomással összepréselve.

Pflanzner-Baltin serege előrenyomult.

Budapest. A haditudósítók jelentik a sajtóhadiszállásról: Északi frontunk legszélső vonalából visszaérkező tisztek rendkívül öröndetes adatokat hoznak csapataink egészségi állapotáról. Végig, különösen Zlota-Lipa és a Bug mentén, kitűnően kiépített lövészárkokban és fedezékekben helyezkednek el katonáink. Az oroszok által erősen megrongált vasutakat, melyeken gyakran nem csupán a hidak, de nagyobb töltések is fel voltak robbantva, a sínek pedig felszaggatva, már mind helyreállították. Ez lehetővé teszi muníciók kivétel az élelmezés kifogástalan utánpótlását is és ennivaló még a legszélsőbb árkokban is rendszeres időközönként bőségesen eljut. Az időjárás kedvező, még nem túlságosan forró s a legtöbb helyre szállítanak forrált ivóvizet, úgy, hogy az egészségügyi szabályok pontos betartásának eredménye gyanánt sem járványos, sem egyéb betegségekről ugyancsak szólván nem is hallani. A mai nap is pihenés napja volt a az egész fronton lényeges változás nem történt. Csak Pflanzner-Baltin hadseregének szélső jobbszárnyán hajtott végre egy szerencsés előretörést, amellyel tizenegy orosz tiszet és 500 orosz katonát fogott el. Az előretörés helye a Dnyeszter-vonal legkeletibb része volt, ott, ahol az említett hadseregrész a kanyargós folyó északi partján áll. Az egész terület igen exponált a az előretörésnek a csatározó nyugati szárny biztosítása szempontjából is jelentősége van.

Oroszországban a forradalom fáklyája lobog.

Bécs. A Fremdenblatt tudósítója jelenti:

Az orosz harctéren viszonylagos nyugalom uralkodik. A visszatérő gőzhenger előtt mindinkább eltűnik a ködös távolban Berlin, Bécs és Budapest. A szövetségesek kezükben tartják Orosz-Lengyelország és Kelet-Galícia legnagyobb részét, valamint Bukovinát egész Besszarábia határáig. Az orosz lapok kétségbeesetten keresnek új ötleteket.

A Novoje Vremja-nak Oroszország lakosságához intézett felhívását, hogy a visszavonuló hadsereg mögött pusztítsanak el mindent, az orosz katonai hatóságok sajátították ki, a mennyiben a lengyel falvak lakosainak vagyont és eleségét az orosz sere-

gek utóvédjei, többnyire kozákok semmisítik meg. Közben rabolnak és fosztogatnak és hontalanná teszik a lakosságot. A hatalmas orosz birodalomban a forradalom gyújtó fáklyája lobog, a mi arcvonalkunk pedig áttörhetetlen ércfalként áll ott.

Lublin és Cholmot kiűrtették az oroszok.

Krako. A Nova Reforma írja: Az oroszok Lublint és Cholmot kiűrtették, lakosságát a wolgai kormányzásba vitték.

Oroszország tekintélyét aláásta a Bugra való visszavonulás.

London. A Timesben Repington ezredes The invasion of Lublin (A Lublinba való betörés) címmel ezeket mondja:

A kérdés az, vajon a Woyrsch-, a József Ferdinánd- és Mackensen-sereg egy része nélkülözhető-e a keleti irányban folyó üldözésnél, mert ha igen, úgy teljes biztonsággal komoly bekerítő mozdulatot kezdenek a Visztula-vonalnál, miután Ivanoff generális seregeivel ugyancsak keményen bántak és a Bug vonalról elkergették. Valószínű, hogy a Böhm-Ermolli, Bothmer és Pflanzner-féle három sereg most már elég erősnek és egyenrangúnak tekinthető arra, hogy az Ivanoff-seregekkel megmérkőzzék. E kérdésben azonban nem juthatunk szilárd megállapításra. A mit kétségteletlenül tudunk, az annyi, hogy a nagyherceg nem érezte magát elég erősnek a Tanew fölött való mérkőzésre. És tudjuk azt, hogy az az eltávolítás, a mely seregének közepe és déli csoportjai között támadt, nap-nap után feltűnőbb lesz, míg seregének centruma is megkezdte már a visszavonulást a Bughoz.

Továbbá nyilvánvaló az is, hogy a német vezérkar nagyarányú támadást bátorozott el az orosz sereg centruma ellen, amelyet a Kovel—Cholm—Lublin-vonalon akar áttörni és elszakítani az orosz balszárnytól.

A nagyhercegnek egy igen aggodalmas problémával kell szembenéznie. Neki nemcsak azzal a három hadsereggel kell gondolnia, a mely déli irányból fenyegeti a Visztulát, hanem figyelnie kell von Falkenhausen seregére is, amely Schawli vidékén operál, továbbá azzal a sereggel, amely Eichhorn vezérletével a Suwalki körzetben, Bulow vezérletével a Narew-fronton, valamint azzal a sereggel, a mely Mackensen utódjának vezetésével a Bzura és Rawka arcvonalon működik. Az orosz centrumnak és északi haderőnek két különálló német és osztrák-magyar sereggel kell küzdenie, amely seregekről fel kell tételeznünk, hogy összekombinált mozdulatokat tesznek. Ezeket a német és osztrák-magyar erőket hadműveleteikben az olyan esetek is támogatják, amilyen például Windau kikötőjének megtámadása volt, aminek nyilvánvalóan csak az volt a célja, hogy orosz erőket vonjon el arról a pontról, ahol a döntő harcnak kell lejátszódnia.

A Times ehhez megjegyzi, hogy az orosz főhadiszálláson felmerült az a terv, hogy visszavonuljanak a Bug vonalra, de ez erősen aláásná Oroszország tekintélyét.

Meghíusult az oroszok bukovinai újabb offenzívája.

Bukarest. Az „Universul” tudósítója jelenti Heroáról:

— Amint tegnap jelentettem Mamornicáról, az oroszoknak Sadagorába való bevonulása nem egyéb, mint pusztító koholmány. A mi határszélünkön szerzett tapasztalataim alapján abban a helyzetben vagyok, — írja a tudósító — hogy teljes valóságban megirhatom azt, ami az utóbbi időben lefolylt a bukovinai határon.

Az utóbbi napokban az oroszok ezen a fronton tekintélyes megerősítéseket és elegendő hadianyagot kaptak, mégis azon kísérletük, hogy az osztrák-magyarok és németek állásait elfoglalják, a szövetséges csapatok hatalmas ellentállása folytán meghíusult. Az osztrák-magyarok és németek Bukovinában rengeteg csapattal és nehéz tűzérsséggel rendelkeznek.

Amint értesültem — írja a tudósító — az oroszoknak az a szándékuk, hogy általános offenzívába mennek át a Pruthig. Vasárnap reggel 3 órakor, úgy látszik, elkezdettnek látták az időt az offenzíva megkezdésére és hatalmas ágyuzást kezdtek a Mahala, Rarincea és Slobozia közötti területekre, majdnem Zalescyki közeléig, egyidejűleg a gyalogság tömött sorokban előnyomult. Kezdetben az osztrák-magyar csapatok nem viszonzták az ágyuzást, de amikor az oroszok néhány kilométernyire közeledtek a lövészárkaikhoz, élénk fegyver és géppuska tüzelésbe kezdtek s a tűzérsség oltalma alatt sikerült két óránál kevesebb idő alatt az oroszokat visszaverni, nagy veszteségeket okozva nekik és elfogni közülük száznyolcvanát.

Az oroszok, miután visszavonultak a Boian mögötti dombokra, megkezdtek az ágyuzást az osztrák-magyarokra, akik azonnal viszonzták a tüzelést. Heves tűzérsségi párbaj fejlődött ki, amely késő éjjelig tartott, anélkül, hogy a harcoló felek egyike is pozitív eredményt ért volna el. Hétfőn az oroszok megkíséreltek újból egy kisebb offenzívát, de ez alkalommal is eredmény nélkül. Az oroszok, mint ismét észrevehető, megkezdtek a bukovinai határ mentén fekvő helységeket kiűrtését, elszállítva onnan mindent, amit az osztrák-magyar-német csapatok esetleg lefoglalnának. A besszarábiai lakosság között csend uralkodik; a zsidókat elszállították Galiciába és Középlengyelországba.

Megsérült orosz cirkálók.

Bzofia. Az Utro közli: Az e hó másodikán lefolylt gottlandi tengeri csatában az Admiral Makarow, a Baján, a Bogati és az Oljeg orosz cirkálók megsérültek.

Orosz aknák a svéd partokon.

Stockholm. Az oroszok a napokban a finn partok mentén aknákat raktak le. Ezzel kapcsolatosan az egyetlen, Finnországgal összekötő svéd kikötőt, Raumot lezárták. Szerdán Oeresund körül három svéd páncélos cirkáló és négy torpedónaszád vonult fel. Ennek oka, hogy a svéd nyugati partoknál naponta megsértik a svéd semlegességet angol hadihajók.

Az ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257.
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomása)	— — — — — 181
Kiadóhivatali és hirdetés osztály	— — — — — 181
Nyomda	— — — — — 181

Amerikai ujságíró kalandja Aradon.

(Beszámoló a Daily Chronicleban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 16.

Május első hetében különös idegen fordult meg Aradon: magas, vörösseszőke fiatalember, aki mint amerikai hírlapíró mutatkozott be mindenkinek a kávéházakban és szerkesztőségekben.

— Fred I. D. Fraser vagyok — mondotta érdes kiáltással németességgel az idegen — a New York Tribune és a Chicago Daily Mail tudósítója.

Az érdeklődőknek azután azt mondta el, hogy a két nagy amerikai lap megbízásából egy társával együtt a Balkánon jár és a balkáni viszonyokról küld tudósításokat lapjának. Legutóbb a Dardanelláknál járt és Konstantinápolyban, most pedig Bukarestben tartózkodik, társát ott is hagyta, ő maga pedig átjött Magyarországra és itt a gazdasági, közéleti viszonyokat akarja tanulmányozni. Már volt Brassóban, Temesvárott, Kolozsvárott és most Aradon érdeklődik az életmezés iránt. Fraser előadásában sok hangzott kissé gyanús és az aradi rendőrség, amelynek tudomására jutott, hogy az állítólagos hírlapíró Temesvárról jött leugrott Ujarad határában a vonatról, hogy ott bizonyos munkálatokat megismerjen, gyanúsak tűnt föl. A megérkezését követő napon őrizetbe vették a furcsa idegent, aki a londoni amerikai nagykövet utlevelével igazolta magát, de kevésbé tudta igazolni azt, hogy Magyarországon kinek az engedélyével utazgat. Néhány napig az aradi rendőrségen szállásolták el, azután egyszerre eltűnt Aradról a titokzatos ujságíró.

Hogy mi történt vele: arról most maga Fraser így számol be, mint a londoni Daily Chronicle egyik levelezője, a ki a magyar és román határon uralkodó viszonyokat tanulmányozta. Bukarestből küldött tudósításában leírja, Aradon kíméletes gyanúja elhatároltatták és fogságba helyezték. A londoni lap tudósítója született amerikai s — mint mondja — azért érkezett Aradra, hogy onnét Nagyváradra és Kolozsvárra utazzék.

— A vádat — írja a tudósító — valószínűleg azért emelték ellenem, mert nem tudták a hatóságok megérteni, mit kereshet egy külföldi lepdűdős Aradon s ha már Aradon van, miért megy átáltni.

— Előzetes kihallgatás után egy tiszt (természetesen rendőrségi) de azt Fraser mester elhallgatja) értesített, hogy vizsgálati fogságba fo rak tartani, mint ellenséges országnak polgárát aki nem tudja megköszöni, miért tartózkodik a katonai hatóság területén.

— Persze nem tudtam elreplezni ámulásomat s megkérdeztem, hogyan nevezheti az Egyesült Államokat ellenséges országnak.

— Hát kérem, — mondotta, — az bizony ellenséges országszámba vehető, mivel segíti az ellenségeinket.

— Ez a meglepő nyilatkozat — írja tovább a tudósító — világos példája annak az elkésredésnek, amely a monarchiában általában az amerikaiak ellen. Gondoltam, hogy a bécsi amerikai nagykövetség érdeklődve fogja hallani, hogy ellenséges országot képvisel Ausztriában és Magyarországon, megpróbáltam hát összeköttetésbe lépni vele, de ezt a jogot megtagadták tőlem.

— Amíg a titkos rendőrség hivatalában fogságban voltam, jó bánásmódban részesültem.

Fogságom hetedik napján tudomásomra adták, hogy bizonyítékok híján nem folytatják az eljárást ellenem, de mint gyanús egyént kitiltanak Ausztria és Magyarország területéről. Egy detektív el is kísért a határra és Predealnál átadott a határrendőrségnek. Itt megtudtam, hogy táviratilag elrendelték Aradra való visszazállításomat, mert a magyar hatóságok kistűtötték, hogy bár jóhiszeműen és szabályszerűen szerzett ideiglenes amerikai utlevellel utazom, tulajdonképpen angol alattvaló vagyok.

— Elképzelve, hogy mennyi bajt jelent számomra a visszazállításom, átszöktem a határon s a legközelebbi román állomáson felültem a Bukarest felé robogó vonatra.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Dióssy Nusi fellépésével „Mozikirály” operett.

Vasárnap: Dióssy Nusi vendégjátéka: délután „Zsuzsi kisasszony”, este: „Luxemburg grófiája”.

* Dióssy Nusi az Elvált asszonyban. Fall Leó közismert dallamai mintha szebbek, fülbemászóbbak lettek volna, mintha egy soha nem hallott új operett izgatott premijérjén volnának, feszült várakozás az arcokon, izgatott, lázas érdeklődés azután, amely esteként annyira megkapja mostanában az emberek szívét, az igazi vérbeli operett primadonna sikerénél több ez. Dióssy Nusit, az aradiak Nusiját lehet csak várni ekkora érdeklődéssel és a zeutolt ház lelkes közönsége nem enged el egyetlen szót, egyetlen mozdulatot, melyen emlékeztetnie akarja vénei a sokszor látott és minden este mégis mindannyiszor új és utólrható Dióssy Nusi művészetét — szerényen összefoglalva ez volna a mai est krónikája. Hozzávehetjük, hogy Dióssy Nusi előtt az aradi közönség ma is azzal a kitüntető tapsorkánnal adózott, mint valamikor régen, egy lázas aradi premieren, amidőn leghíresebb, legjobb szerepét kreálta először Fall Leó szerepében. Ez az operett, ez a szerep, ez a muzsika, Dióssy alakítása mindig új, mindig eredeti. Dióssy Nusi Jana szerepébe annyi színt, annyi újat vitt bele, hogy premieri hangulatban ünnepelték, tapsolták lázasan, sokszor, egymásután. A közönség nem tudott betelni alakításának szépségeivel. Vége-hossza nem volt a kihívásoknak. Érdekes, hogy mennyire sok változást váltunk észre Dióssy alakításában, művészi tisztult fel fogásával finomabb hatásokat ért el. Decens, elegáns, egyszerű szívhöz szóló tudott lenni. Ez az operett művésznőnél a tökéletes és átértett szívvél-lelkekkel való megjátszás, a legnagyobb operett primadonnák kiváltsága. Toalettfelével feltűnést keltett. Táncos elragadó. Harmadik felvonásból nagy énekesszáma a többszörös ismétlés nagy sikerét eredményezte, bámultuk finom tónusait és virtuóz kifinomult technikáját. Külön ki kell emelnünk a zenekar szép munkáját, mely Kovács Károlyban ugyálazik végre-valahára hozzáértő méltó vezető nyert. Biztos rutinnal, színesen, erőteljesen vezényelt, tökéletesen kihozta a partitúra szépségeit. Az előadás izlées, gondos, minden szereplő részt érdemel az est meleg sikeréből. (W. K. dr.)

* A színház hírei. Dióssy Nusi vasárnap is játszik. Az a szerelet és elismerés, amelyet a közönség Dióssy Nusi fellépései iránt tanúsít, arra bírta a színház vezetését, hogy Dióssy Nusit megkérje vendégfellépésének meghosszabbítására és így sikerült öt még egy napra megnyerni, ilyen tornán Dióssy Nusi még vasárnap is fellép, d. u. 8 és fél órákor mérsékelt helyárakkal a Zsuzsi kisasszony parádés szerepét játssza, hogy a délutáni színházjáró közönség is élvezhesse kiváló alakítását és este 8 órákor rendez helyárakkal az évik óta pihenő Luxemburg gróf operett női főszerepében bucsuzik; a többi szereplők maradnak a régiék. — A Lőcsői táher asszony, történelmi énekes színjátékot eleveníti fel a

társulata jövő hét elején, a színjáték rendkívül hatásos jelenetekben bővelkedik a gyönyörű, igazi magyar dalokkal van fűszerezve, a főszerepeket a társulat elsőrendű tagjai játsszák.

* Lemberg visszafoglalása az Apollóban. Ünnepi hangulat töltötte be ma este az Apolló-színház nézőterét. Délután a sebesült katonáknak mutatta be az Apolló Lemberg visszafoglalásának lelkemelő mozgófelvételeit s mintha a derék katonák bátorlalan lelkesedése átragadt volna a publikumra is, a zeutolási megteit nézőtér ujjongva, tomboló örömmel kísért a történelmi események életli véltését. A kinematográfia segítségével közvetlen szemlélteti lehetünk Lemberg felszabadulásának, vezérkarunk bevonulásának s a lakosság leihatatlan örömeinek. Ezeknek a nagyszerű felvételeknek a megtekintése minden magyar embernek kötelessége, mert annak a mellőzése ürt hagyna az ember lelkében. A csodás háborús felvételek mellett egy rendkívül kitűnő képet mutat be az Apolló-színház mai új műsorán, amelynek vetítését szombaton megismétli.

* Mozielőadás az aradi kórházak sebesültjeinek. Ma délután 3 órákor az aradi katonai kórházakban ápolt lábadozó sebesültek részére előadást tartott az Apolló mozgófényképszínház, amelynek áldozatkésztsége nem először jutatta ingyen szórakozáshoz a katonákat. Lemberg visszafoglalásának hivatalos felvételeit mutatta be az Apolló-színház a sebesült katonáknak, a kik ragyogó örömmel az arcukon nézték végig a történelmi jelentőségű képeket. Az előadást megkapó momen'um vezette be. Megjelent a vásznon ősz uralkodónk arcképe, mire a katonák százaai zenekíséret mellett lelkesen énekeltek a Himnuszot. Majd Vilmos császár arcképe került a vásznon s az ott lévő német katonák ujjongva dalolták a Wacht am Rhein-t. A két uralkodóval együtt a török szultán fényképét is bemutatta a színház a katonáknak. Lemberg visszafoglalásának nagyszerű felvételei után egy mulattató vígjátékkal és több más képpel nyújtott szórakozást az Apolló-színház a sebesült katonáknak, a kik hálatelt szívvel hagyták el a színházat. Az Apolló-színház igazgatója látva, hogy a sebesült katonáknak mily kimondhatatlan örömet szerez a mozi, értesítette Várárhelyi Jankát, a Vöröskereszt elnökét, hogy ezután minden héten külön előadást rendez a számukra.

* A gyilkos anyja. (Szenzációs társadalmi dráma az Urániában.) A szerető anya mintaképét állítja élénk a színház mai ujdonsága. Egy anyát, ki annyira szereti fiát, hogy meg tud bocsájani minden bűnéért, minden gonoszságáért, szereti még akkor is, mikor látja, hogy az nagy szeretetére a legnagyobb durvasággal, gonoszsággal felel. Az anyai szeretet mártírja ez a nő, fia hibájért, tünéért szenved egész életén keresztül és ez juttatja börtönbe a becsületet, őszinte, jólelkű asszonyt. De még ez a mérhetetlen jószág sem képes jó utra téríteni az elzúdott fiut. Vernet Károly a lealacsonyabb társaságok tagja, kik a legparányibb józást is kiűlik be őle, garázdálkodik, verekszik és lop, sőt végül hogy pénzhez tudjon jutni, gyilkosságra is vetemedik. Börtönbe juttatja anyját, ki nem tudja ártatlanágát bizonyítani. A fiu Amerikába szökik, ott szélszámosságával pénzt szerez és visszatérve áldoztának leányát akarja feleségül venni. — Mézesetek ellenőre, szenzációs sláger vígjáték, legközelebb az Urániában.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A megsértett orvos. Megírta az Aradi Közlöny, hogy néhány hónap előtt egy magasállású aradi vasuti tisztviselő az aradi kórház egy volt segédorvosát amiatt, mert cylinderben ment végig az utcán, szavakkal inzultálta, hogy háborús időkben, amikor százazrek véreznek a lovészárkokban, gigerliskedik. Az orvos becsületsértésért feljelentette a tisztviselőt, aki a mai járásbíróági tárgyaláson becsánatot kért s ki jelentette, hogy az inzultust izgatott állapotban követte el.

Románia szövetsége a központi hatalmaknak

(Olasz hírlapíró Románia tárgyalásairól. — Orosz hadihajók a román vizeken. — A leszámolás órája.)

Tudósítási tudósítás.

Bukarest—Szófia, július 16.

Luciano Magrini olasz újságíró, aki a Secolo számára a Balkán államokat keresi fel, legújabb tudósításait a bukaresti hangulatváltozásról küldi. Olaszországban már nem tekintik annyira testvéreknek a románokat, mint eddig s Magrini is meg lehetős keserű hangon írja:

— Előbb azt mondták a románok, hogy akkor masíroznak, ha Olaszország masírozik. És amikor februárban Pétervározt elterjedt az a hír, hogy az olaszok megegyeztek a centrális-hatalmakkal, akkor Bukarestben árulásról panaszkodtak. De amikor Itália a hármass entente mellett döntött, a románok ismét árulásról beszéltek, habár *Fasciotti báró* bukaresti olasz követ már április 24-én tudomására hozta a román kormánynak, hogy egy hónap múlva *ők* Ausztriának megítézik a háborút.

De közben megtette hatását „Hindenburg esperanto“-ja és a galíciai áttörés. Közben megindultak az ismert tárgyalások Oroszországgal. Végül is az orosz kormány megkérdezte Bratianut, hogy hajlandó-e Románia azonnal beavatkozni, ha létre jönne egy diplomáciai megegyezés, amely Románia területi igényeit kielégíti. Bratianu összehívta a minisztertanácsot és megkérdezte a vezérkart. A román vezérkar a helyzetet nem tartotta alkalmasnak s Bratianu azt felelte, hogy Románia be fog avatkozni, ha létrejön a diplomáciai megegyezés s ha a vezérkar az átlátható alkalmasnak fogja találni. Poklewski bukaresti orosz követ ezt a második feltételt elfogadhatatlannak jelentette ki: a hármass entente vezérkarainak kell Románia beavatkozásának időpontját meghatározni. Ebbe viszont Bratianu nem egyezett bele s folytatja — így véli Magrini — területi alkudozásait, hogy időt nyerjen.

Magrini beszélgetést folytatott a quadruple-alliance egy bukaresti diplomatájával, aki kijelentette, hogy a román kérdés a lengyel harcmezőkön fog eldőlni. Beszélgetést folytatott Magrini egy magasrangú román katonatiszttel, aki ezeket jelentette ki:

— Nekünk 500,000 katonánk van. Hadseregünket most határaink mentén kordonként kell felállítanunk. Mi csak akkor avatkozhatunk be, ha jobbszárnyunk érintkezésbe juthat az orosz hadsereggel, ha jobb szárnyunkat az orosz hadsereg fedezi. Az oroszok foglalják el ismét Bukovinát, akkor másként fog állni a dolog. Ezenkívül municióhiányban szenvedünk s kevés a lovunk.

A helyzet — mondja Magrini — a következő: Tárgyalások folynak mindkét féllel. A centrális hatalmak bészarábiát ajánlják fel, de talán többet is adhatnak. Románia még nem mondta fel a szövetséget, mely őt

hozzájuk köti. Filipescu és Jonescu a kormány árulását emlegetik, de a közvélemény hideg marad s sokkal jobban érdekli a bukaresti virágkorzó. Csak a szociálisták tüntetnek, — de ők is a semlegesség mellett. Ami az újságokat illeti, az *Actione Nationale* korrupcióról panaszkodik. Románia legnagyobb lapja, az *Universul* hideg, az *Independance Roumaine* a négyesszövetség ellensége. Magrini cikke végén emlékezteti a románokat a bibliai balga szüzek példázatára, akik későn kopogtak a menyneknek kapuján.

Szófiában rosszul áll Anglia ügye.

Berlin. A *Berliner Tageblatt* jelenti Athénből: Annak a bejelentését, hogy Anglia új ajánlatot tesz Görögországnak, mielőtt Venizelosz újból kormányra jut, úgy tekintik: mint Bulgária megfélemlítésére irányuló lépést és arra következtetnek belőle, hogy az angolok ügye Szófiában nagyon rosszul áll.

A román kormány a háborúra izgatók ellen.

Bukarest, július 16. A kormányhoz közel álló „*Vitorul*” „A leszámolás órája” címmel cikket közöl, amely amellett tanuskodik, hogy a kormány nem akarja tovább tűrni azokat az üzemeket, amelyekkel hónapok óta izgatják a közvéleményt s az üzemek elkövetőivel való leszámolást siettetni fogja. A cikk a többek között ezeket mondja:

— Mindenkit felelősségre tognak vonni és senkit sem fognak kímélni. Sem a bepolitikát, sem a személyeket nem veszik figyelembe. A nemzeti aspirációkat senki sem veheti monopoliumpá. A nyilvános megnyilatkozásoknak ősz óta olyan jellegűt adtak, mintha a hazafiság és a nemzeti aspirációkért való gond egyes személyek kizárólagos monopoliuma lenne. Ezeket a kísérleteket ősz óta elég nagyvívó hóborttal megisméttelték és ezek a megnyilatkozások időről-időre egy krónikus idegesség jellegét mutattak.

Es mik voltak erre az okok? Nem helyén való a leszámolás órája előtt most erről beszélni. Az az azonban bizonyos, hogy a „leszámolás órája” senki által sem hátritható el. Akkor majd látni fogják, hogy melyik oldalon volt az igazi hazafiság, amely gondoskodott Románia érdekeiről.

Azt akarjuk tehát, hogy megtudják, miszerint mi várjuk a leszámolás óráját és a kellő pillanatban mi magunk fogjuk azt előidézni. Mindenkinek számot kell adni.

A román király sógora konstantinápolyi német nagykövet.

Bukarest. Az „*Adeverul*” írja a következőket:

— Wangenheim báró helyébe Hohenlohe herceget küldték ki nagy-

követnek Konstantinápolyba. Ez a német herceg többek között sógora Ferdinánd román királynak. Információink szerint Hohenlohe herceg Konstantinápolyba való utazásakor néhány napig Bukarestben fog időzni. Ezen idő alatt minden bizonynyal a királyi palota vendége lesz. Jól informált körök véleménye szerint, a német nagykövet Vilmos császár megbízásából külön küldetéssel jön a mi fejedelmünkhöz.

Az *Adeverul* fenti jelentésének nem szükséges okvetlenül teljes hitelt adni. Mi is inkább csak a tudósítás soraiból kivilágító azon tendencia kedvéért közöljük, amely a török-román közeledés megvalósulását sejteti.

Russzofil román lapok meséi.

Bukarest, július 16. A bukaresti ruszofil sajtó ismét fantasztikus pikanteriával kedveskedik olvasóinak. A *Dimineata* mai száma ideai az *Epoca* egyik legutóbbi szenzációs közlést, amely szerint:

Vasárnap éjjel Bukarestben keresztül a német császár az alábbi táviratot küldte nővérének, a görög királynénak:

Hála nektek, Bulgáriának és Romániának, győzelmeink biztos. Vilmos”.

— Ezt a sürgönyt — jelent az *Epoca* és a *Dimineata* — közölték Bratianu miniszterelnökkel is.

Az *Epoca* befejező megjegyzése kissé feltűnő. Ha ugyanis Vilmos császár fenti távirata nem apokrif és valóban keresztül futott Bukarestben, miért közölték azt Bratianu miniszterelnökkel? Mi ugyan a világért sem akarjuk lekicsinyelni a bukaresti ruszofil sajtó aggodalmát, hogy Románia, Bulgária és Görögország esetleg a központi hatalmakhoz csatlakoznak, abban azonban nem kételkedhetünk, hogy amennyiben ez a megegyezés már létrejött, akkor Bratianu miniszterelnök arról a császár távirata nélkül is informálva van.

Bukarest. A „*Dimineata*” mai számában újabb fantazmagóriával kedveskedik olvasóinak. „Német aeroplán a főváros fölött” címmel a következőket írja:

Ma este 10 óra tájban látható volt, amint egy német (?) aeroplán reptelt el a főváros felett. Az aeroplán sárga lámpással volt ellátva és közel ezer méter magasságban repült. Az aeroplán északi irányból jött, bizonyos ideig a város felett keringett s azután déli irányban elszállott, valószínűleg a Duna felé.

Felrobbant orosz szállítmány a Dunán.

Bukarest, július 16. Cerna-Voda kikötőben tegnap este 10 órakor hatalmas robbanás történt. Két hajó, a melyek egyikén 20 vagon benzín, a másikon pedig 52 vagon petroleum volt elhelyezve, meggyuladt és felrobbant. A robbanás okát eddig még nem tudják. Előbb a benzines hajó robbant fel, amelynek lángjától azután tüzet fogott a petroleummal megpakott hajó is és azonnal lángba borult. Mindkét hajórakományt Szerbiába akarták szállítani. A kár mintegy 175000 lei.

Bukarest. A *Dimineatanak* jelentik Constanzából: A két hajó elpusztítása merénylet műve volt.

A constanzai prefektus jelentése szerint ugyanis éjjel 12 és fél órakor egy idegen aeroplán jelent meg a kikötő fölött, amely a felső Dunának repült, egyenesen Cerna-Voda felé.

Minden valószínűség szerint ennek a repülőgépnak az utasai dobtak bombákat a szerb szállítmányokat tartalmazó hajókra.

Orosz hadihajók Constanza előtt.

Bukarest. A „Moldova” jelenti: Constanza-ból írják nekünk, hogy a tuzlai és gabiai világító tornyok között orosz hadihajók cirkálnak. Ebből azt következtetik, hogy az oroszok a constanzai kikötőt szigorúan megfigyelik és lehetetlenné akarják tenni, hogy onnan hajóösszeköttetést lehessen folytatni Konstantinápolyal.

Bukarest. Már hetek óta feltűnt a hatóságoknak, hogy a feketetengeri román kikötőket, főleg Constanza orosz torpedók ellenőrzik.

A „Dimineata” most a következő constanzai táviratot közli:

A román zászló alatt közlekedő Anton gőzös, amely 1450 hordó olajjal és 50.000 láda petróleummal volt megrakva, tegnap előtt kifutott a constanzai kikötőből, Konstantinápolyba szóló rendeltetéssel. Reggel 4 óra tájban, amikor a hajó a tuzlai és gabiai világítótoronyok között járt, a parancsnok egy orosz torpedót pillantott meg, amely az Anton felé közeledett. A gőzös erre megtordult és visszatért Constanza-ba.

VÁROS ÉS MEGYE

Új állások a rendőrségnél.

(Átszervezés és legénységszaporítás a fölemelt államsegélyből.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 16

Megírta az Aradi Közlöny, hogy az aradi rendőrség államsegélyt a belügyminiszter az 1915. évre újból huszezer koronával emelte, úgy, hogy a város ezidén már hatvanhatezer koronát fordíthat a rendőrség fejlesztésére. Az államsegély fölemelésénél a belügyminiszter az a cél vezette, hogy az aradi rendőrség fejlesztését olyan mértékűvé tegye, amely a rendőrség államosításának bekövetkezésekor lehetővé teszi, hogy az állam nagyobb új megterhelés nélkül vehesse át az aradi rendőrséget. Súlyt helyez a belügyminiszter Arad rendőrségére különösképpen azért is, mert az államosítás esetén minden valószínűség szerint kerületi főkapitányság lesz Aradon.

Az újabb államsegély felhasználásáról Green Nándor főkapitány már elkészítette és a tanács elé terjesztette tervezetét. Az államsegély legtekintélyesebb részét a legénység szaporítására szánta a főkapitány, aki új rendőri állások rendszeresítésével, a város belső területén is lovas őrszemek állításával, tehát a lovasrendőrség létszámának emelésével, továbbá a detektívek bizonyos szolgálatokért külön dologiával igyekszik előmozdítani Arad közbiztonsági szolgálatának jobb ellátását. A tisztikarban csak kisebb változásokat és nem szaporítást, hanem állásátisztervezéseket tervez a huszezer koronás államsegély többlet terhére a főkapitány. Fogalmazót állásuk szervezésének át ezek szerint egy segéd tiszt állást a rendőrbírósnál, rendőrségi iktatói állást rendszeresítésének egy fizetési osztállyal magasabbra szabott tisztséggel abból a segéd tiszt állásból, amelynek betöltője ma is az iktatói teendőket végzi a rendőrségen. Átszervezés alá kerülnek két felügyelői állás is: Fenesen János rendőrfelügyelő egy fizetési osztállyal előbbre sorolt felügyelői állásba jutna, Vida Vilmos felügyelő pedig mint főfelügyelő töltene be a rendőrség vezetését és oktatása körüli feladatát.

A főkapitány tervezte, amely természetesen semminő megterhelést nem jelent a város közönségének, mert az összes kiadások az államsegélyből fedezhetők, a legközelebbi közgyűlés elé kerül.

Miért nem szabad Aradon tiszta buzakenyeret enni?

(A kormányrendelet kijátszása. — Hogyan lehet a bajon segíteni.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 16

Aradon már megszoktuk, hogy néhány hatósági tényező a Budapesti Közlöny című hivatalos lapban megjelent kormányrendeleteket mindaddig nem veszi tudomásul, a míg azt az illetékes minisztérium külön is le nem küldi a hatóságnak.

Erre legutóbb eklatáns példa volt, a mikor a kormány elrendelte az úgynevezett husztalan napokat. Ezt a rendelkezést Aradon csak egy hét múlva vette tudomásul a rendőrség.

Most azonban ennél sokkal súlyosabb esettel állunk szemben. A miniszterelnök tudvalevőleg tegnapelőtt megjelent rendeletével eltörölte a lisztkeverési súlyos intézkedéseket és megengedte, hogy azután tiszta buza lisztből készült kenyeret ehesünk; megengedte, hogy a malmok tiszta buza lisztet őrlhessenek és hogy a kereskedők ilyen lisztet árúsihassanak. Ez az üdvös, örömdetes új rendelet az egész országra kiterjedő érvénnyel bír már július 1-től. Aradon azonban a hatóságok nem hajtják végre ezt a rendeletet.

Hogy miért nem, annak nagyon érdekes okait a következőkben ismertetjük:

Tudvalevő, hogy a város az Országos Gazdasági Bizottságtól háromszáz waggon gabonát kap közlelmezés céljaira. Ennek háromnegyed része tengeri. A kormány — mint ismeretes — fejenként és havonként 6 kilogramm lisztet engedélyezett egészen ez év augusztus 15-ig. Aradon hatvan ezer lakost számoltak és ennyi számra kérték gabonát. Az engedélyezett gabonát a város átveszi és őrlésre kiadja az aradi malmoknak jelentékeny díj (úgynevezett őrlési százalék) ellenében. Megjegyezzük, hogy a malmoknak csak a tengeri megőrlésén van hasznuk, a többin nincs. Emlékeztet, hogy a kormány kötelezővé tette a kenyérlisztnak 70 (hetven) százalékos tengeri lisztrel való keverését. A mikor azonban a kormány látta, hogy a tengeri e miatt rendkívüli mértékben fogy és esetleg nem fedezi a szükségletet, segíteni akart a dolgon. Leiratot intézett május 27-én a törvényhatóságokhoz, így Aradhoz is a közölte, hogy a mennyiben a városnak tengeri feleslege van, a kormány szívesen becsereéli buzára, mert több buza van az országban, mint tengeri. Ugyanebben a rendeletben engedélyt adott, hogy a hol a viszonyok megengedik, szabad tiszta búzából is kenyeret készíteni.

Arad város válasza erre a földművelésügyi miniszternek. Azt jelentette, hogy Aradon május közepéig a malmok az Országos Gazdasági Bizottságtól tizenötezer métermázsas gabonát kaptak, amelyből azonban csak három és félezer métermázsas fogyott el, a tizenegy és félezer még megvan, s ezen kívül még kapni kell a megállapodás szerint augusztus 15-ig nyolcezerhatszáz métermázsát. Azt is jelentette a város, hogy tengeri feleslege nincs, tehát nem kér búzát kukorica ellenében a kormánytól. Amint ebből látható, a város nem informálta helyesen a kormányt. A városnak ugyanis nagy fölöslege volt tengeriben, mert hiszen az Országos Gazdasági Bizottságtól a gabona szállítmány hetven százalékát kukoricában kapta meg Arad. Hogy a város miért in-

formálta helytelenül a minisztériumot? Valószínűleg azért, mert nem számított elég alaposan. Most a helyzet az, hogy Arad a még májusban megvált tizenegy és fél ezer és a még Budapestről jövő nyolcezerhatszáz métermázsával együtt huszezer métermázsas gabonával rendelkezik, holott a hivatalos havi 6 kilogrammos fogyasztást számítva, augusztus 15-ig csupán tízezer métermázsas fog elfogyni, — megmarad tehát még tízezer métermázsas, amelyért a város dráva pénzt fizetett s amelynek hetven százaléka kukoricaliszt. De kétségtelen, hogy még annyi se fogy el, mert hiszen a közönség már a napokban megkerdi az új buza fogyasztását és senki se boldog, hogy a város kukorica kenyerét egye, ha buza kenyeret ehet. A város persze megpróbálja ráerőszakolni a közönségre a lisztjét és Aradon ezért nem hajtják végre a kormánynak a tiszta buza liszt használatára vonatkozó rendeletét. De még így se ér célt és a város nyakán marad legalább hét-nyolcezer métermázsas tengeri liszt, ami — métermázsáját 45 koronával számítva — 32-35 ezer koronának felel meg. Ennyi veszteségre van kitéve — jóakaratu számításai. Mert még tízezer métermázsas se fogy el.

A tengeri liszt ugyanis nem kell az aradi közönségnek, nem kell, mert alig élvezhető. És hiába is vádolják meg a kereskedőket, meg a pékekiket a rossz kenyér árúsiásért, mert az mindaddig rossz marad, amíg jó lisztet nem adnak nekik. Hogy a városháza is miképpen gondolkodik a most forgalomban lévő aradi lisztrel, azt legjobban mutatja ama furcsa tény, hogy egy rendőrhadnagy majdnem naponként átmev Magyarpecskára és a finom fehér kenyeret tömegesen hozza be a hatósági élelmiszerüzlet számára. Arad megye pécskai járásában ugyanis már május óta szabad tiszta buza lisztből kenyeret sütni.

Egy ilyen mód volna, amellyel a mostani képtelen helyzeten segíteni lehetne; ezzel megszabadulhatnánk a tengeri lisztől, veszteség se érne a várost és amellott felszabadíthatnánk a közönséget a kukoricaliszt fogyasztásának terhe alól.

Tudomásunk szerint a szomszédos Hunyadmegyében valóságos hajsza folyik a tengeri lisztért, de a fogyasztás arányához mérten nem tudnak eleget beszerezni. Hunyadmegye román lakosai ugyanis a kukoricaliszt fogyasztásához már régen hozzászoktak és szívesebben eszik azt, mint a buza lisztet, csak legyen elég belőle. Arad megye gabonakereskedői nem győzik kielégíteni a hunyadmegyei tengeri liszt keresletet és Hunyadmegye lakosai hálásan fogadják, ha Arad város átengedné nekik a kukoricaliszt készletét a maximális áron. Tudomásunk szerint holnap már ajánlatot is tesz több cég, hogy a város tengeri liszt készletét a legmagasabb áron megvásárolja és megszabadítja a lakosságot ettől a teherrel. Ha a város keresztül tudná vinni a minisztériumban, hogy a még hátralévő tengerit ne szállítsák le hozzánk, még helyesebb elintézése volna az ügynek, mert így nem kellene a hatóságnak újabb üzletet csinálni. A hatósági üzletközésekről ugyanis szívesen lemond a közönség.

Olaszország tíz év óta készül ellenünk háborúra

(Olasz erődök a határon. — Kuzmanek altábornagy hadinaplója.)

(Roda Roda tudósítása a Neue Freie Presseben.)

Bécs, július 16.

Olaszország ugyan megoszlta szövetségeseit, de nem lepte meg őket. A magyar és az osztrák nyilvánosság előtt már régen ismert tény, hogy Olaszország több mint egy évtized óta elhanyagolta Franciaország felé a határait és ezzel szemben az Ausztriába vezető hegyi kapukat valóságos felhúzódelte erődökkel és várakkal, — „a hármasszövetség megerősítése céljából” — mint a hogy egy államférfiú egyszer találóan megjegyezte. Nem kevesebb mint tizenhat megerősítési csoport jött létre Felső-Olaszországban (így mondják Peterman „Mitteilung”-jai): Bormio (a Stills-hágóval átellenben); Tonale; Indro; az Etsch mentén a nagy veronai erődítmény és előtte a Rivoli—Cernaia-csoport; Leogra; a Vigoreuth és Laitraun fensíkokkal szemben az Arsiere—Asiago-művek; a Sugane-völgy kijáratánál Primolano; Agordo; a Pieve di Cadore jelentékony és erős csoportjai; a Tagliamento és ettől keletre: Gemona, Odroipo, Latisana, Chiusaforte Civile; és végül Venecia Mestrével.

Különösen azóta, hogy Boszniát a monarchia bekebelezte, nem lakaróskodott Olaszország sem pénzzel, sem munkával. Most már nem elégedtek meg művekkel és tömbházakkal, mint addig, — most már védelmi lakatanyákat, barakokat építettek, mindenekelőtt pedig páncéloztak, betonoztak élet-halálra és a zárt erődök mellé és közéjük mindig új ágyúelhelyezéseket építettek, — még pedig annyit, hogy az ütegparancsnoknak alkalma van állását tetszés szerint változtatni.

(Verona, a Garda-tó.)

Verona régi övein kívül még két újat is kapott, a melyeknek legszálsó vonala az Etsch völgyén keresztül húzódik szorosan a mi déli határunk mentén a Punta di Natio Monte Lasini-vonalban.

A Garda-tónak tíz személyszállító gőzökből, hat pénzügyőr-osónakból (fényszórókkal ellátva), könnyű ágyúkkal és gépfegyverekkel felszerelt motoros osónakokból és számtalan vontatóhajóból ellátott flottája van. A Monte Baldo-erősség uralja a tavat, a Trimelone-sziget (Malcesine mellett) 1913 óta erőd, — csak a múlt évben láttak ott nehéz ágyúosöveket. Malcesinében repülő-állomás van berendezve.

A ki az olasz határsóna térképére ránéz, elesodálkozva bámulhatja a hegyi uthalózat kiterjedését. Ezek a Pó-alságról vezetnek a hegy területére, az Alpések lábánál válnak el, összetonódnak és számtalan tinom ösvényekkel tűnnek el az ember szeme elől. Az ember szeme elől — a térképen. A valóságban azonban ez a számtalan hegyiút a művek, az erődök és ágyufedezékek számára való és a közönséges térképen természetesen nincsenek rajta. Ez az uthalózat egyedül millió és millió lirába került. Mindegyik hidnak, mindegyik alagutnak aknával berendezése van, — mindegyik szerpentinutat össze lehet omlasztani robbantó szelencékkel, a melyek elő vannak készítve.

(Tiroli és karintiai határon.)

Azután maguk a művek: a tiroli és karintiai völgynyílásokkal szemben már évek óta nincs egy kilométernyi terület, amely ne volna ellenünk felszerelve. Nem szabad azon-

ban galíciai erődökre gondolni, ha az ember el akarja képzelni az olasz határon épített műveket.

Hogy milyenek az erődök a hegységben? Kihaszználják a terep hozzáférhetetlenségét és tórbeli szükséghez alkalmazkodnak. Itt arról van szó, hogy a jobbzárnyat védelmezzék, ott arról, hogy csak a balzárny legyen a védelem alatt: másutt a műnek két-három irány felé kell dolgoznia: egy olasz mű ilyen módon aligha hasonlít a máséhoz. Az erődök a galíciai várakhoz hasonlítva, kőcsigák és gyengék. De megvan az az előnyük, hogy a völgykanyarulatokban annyira el vannak rejtve, hogy a támadó tüzet csak a legrövidebb távolságból irányíthatja ellenünk. Az oldalba támadást, az orosz hadiművészet forrályait az olaszok utánozzák.

A hegycsúcsokon tűzérési megfigyelő és acetilén-jelzőlámpák vannak. A völgy utcaiból a nyergek és hegycsúcsok felé kötélfelvonók vezetnek, a munició és elelem ellátására. A kötélfelvonókat villamos áram vezeti, lent a fensíkon pedig csatlakozásuk van a tábori vasutakhoz. A kötélpályák építésénél az olaszok mesterek; amit mi az elmúlt télen ilyen kötélpályákban a kárpáti harcok alkalmából rögtönzöttünk, az távolról sem éri utol az olaszok állandó felszerelését.

A sok-sok építkezést a lehető legolcsóbban végezték, — ez volt az olaszok első célja. Tudni kell, hogy még egy kicsiny mű építése is mily hatalmas nehézségekbe ütközik. Először is egy utat kell építeni, amely az anyag szállításához szükséges; ezzel egyidőben a munkások számai számára házakakat kell építeni. Akkor szűkös a fűtőanyag, földmunkák következnek, amelyek többnyire a kővezet rubantásából állnak. A magas hegységek rövid tartamu nyarára való tekintettel két év munkában könnyen elfelel. Azután cementet, acsít, nehéz páncélkapuzatokat, lemezeket, ez az az anyagot kell felszállítani. Itt pedig hűvös, nyári napokon, vagy kora ősszel esőben a hómoró, a beton már csak nagyon nehezen lehet lekötni. Majd a feltelgyezés következik: a 149 milliméteres ágyúk oszve egymaga 3700 kilogrammot nyom; ha hozzáesszámítjuk a munició felszerelését, az élelmiszerkészleteket, egy erőd számtalan egyéb szükségleteit...

(A három T.)

... És mindenki meg fogja látni, mily forró és szívós az olaszok gyűlölete ellenünk, mily régi és engesztelhetetlen a szomszédnak az a szándéka, hogy alkalmas időben megtámadjon bennünket, ha a hármasszövetségen belül is ily óriási, ily megerősítő, ily drága előkészületeket tett a háborúra.

Es e mellett Magyarország és Ausztria egy pillanatra sem veheti könnyen a Trient ellen emelt tenyegetések. Dél-Tirol mint valami felsziget emelkedik az olasz terület fölött. Trento, Trieste, Tessino, a terra irredenta három ismert T betűje, az olasz nemzet álma...

Október közepén, az oroszoknak Przemysl ellen intézett szerezészetlen támadásai után a os. és kir. műszaki igazgatóságoknál Kuzmanek altábornagy naplója járt körül. A napló ezekkel a szavakkal kezdődött:

„Mióta az emberek hadat viselnek, soha nem ismerte egy ostromló a töle körülzárt

várat oly pontosan, a hogy az oroszok az én Przemyslemet ismerik”.

Ezt mondta Kuzmanek altábornagy. De fel lehet tenni, hogy az olaszok épen oly jól ismerik „az ő” Trientjüket. Trientet mindazzal, a mi körülötte van — Riva, Rovereto, Vigoreuth, Laitraun — egyedül Varsóval lehet összehasonlítani, a mely Novogeorgievskkel és Serokkal együtt egy óriási megerősített fegyveres tórság.

Trientet, a tiroli honvédelem középpontját a béke idején nem lehetett megvédelmezni az olasz kémkedés elől. Itt nem használt a „Proibito Fotografarsi”. Ellenségünk lelkes híveinek ezrei, irradentisták (köztük mérnökök, földrajztudósok, turisták) szinte akadálytalanul járják az erődítések között, minden követ, minden lépcsőt ismerlek, észrevették a legcsekélyebb változtatásokat és a változás okai után se igen érdeklődtek, — az okot megmondta nekik a veronai erődítési tiszt. A rivai idegenforgalom árja pedig mindig olasz vendégházak tisztek csapatát vettete ki...

Es ha Trient-erőd képe (helyesebben Dél-Tirol vára) némileg meg is változott a hadüzenet óta, — az olaszok is merik az ő Trientjüket. De ismerik a vár erősségét is. Az olasz lapok nem társadnak bele, hogy hangsúlyozzák: hogy Trient a magas hegységbeni erődök iskolapéldája az egész földkerekség számára. Es addig az olaszok nem mutattak sok hajlandóságot arra, hogy tiroli határerődjeinkkel közelebbi ismeretséget kössenek.

(Az olasz „hódítások.”)

Mi történt addig a délvídeken? A hadjárat első napjaiban Olaszország meghódította a Monte Alussimót, — meghódította kard és tűz nélkül. Katonai hódított nem volt ez a hódítás: mi ugyanis nem védelmeztük az Abissimót, a mely épen úgy, mint a Pasubio és a Col Santo, ama vonal előtt fekszik, a melyet tartani akarunk, a melyet hogy általában hangosan kell kijelenteni: hogy ellenállásunk soha sem a véletlen politikai határon veti meg lábát, hanem mindig csak a természetesen szakszok szerint igazodik. A Garda-tó környékére es ettől nyugatra az olaszok erős őrzőerőket indítottak, a melyeknek élen négy-öt ember haladt. Erre a vidékre állandóan es a jelentős érkezett: „Az olaszok építenek, betonoznak és nehéz ágyúk érkezésére várnak.”

A tó keleti részén, Brentonionban garibaldianusok jelentek meg. Vigoreuth és Laitraun, nevesebb fölgara és Lavarona körül hevesen bombázták a tüzérseget. Egy pár oroszul sikerült támadást intéztek a Plocken, az Isenzó-front ellen es a közötnük azó néhány pont ellen.

Ezek az öt-hat hét óta tartó háboru eredményei.

Gondolkozni kell-e az olasz támadás lassúságán? Nem szabad elfelejteni, hogy mi ellen küzd Olaszország: olyan ellenség ellen, a mely épen most állott ki diadalmasan egy hegyi háborút a Kárpátokban; a mortarai, a novarai, a custozai ellenség ellen, a melyet Olaszország idegen segítséggel nélkül soha se nem győzött. Az olasz tabori szolgálati szabályzat minden oldalon elővigyázatra int és a támadások gondos előkészítését ajánlja. Oroszország ellen vívott küzdelmünk egész felolvasása alkalmas volt arra, hogy az olaszokat az elővigyázatukban megerősítse.

— Adjunk láncosöveket katonáinknak. Jo távcső egész csapatokat megmenthet a meglepetés veszedelmétől es az ellenség kikémlelésére is a legbiztosabb segítő eszköz! Küldjük el távcsöveinket hős katonáink számára a Hadsegélyző Hivatal címére (Budapest, IV. Váci-utca 38. szám.)

Az aradi virág-nap fényes sikere.

(A Vörös Kereszt elszámolása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 16

Az aradi Vörös Kereszt virág napjának fényes sikerét igazolja a bevételnek most már pontosan megállapított összege. Arad jótékony közönsége 18717 korona 17 fillért juttatott a nemes célu egyesületnek és ez a páratlan siker bizonyítja, hogy a közönség milyen szívesen támogatja azt a becsületes, önzetlen munkát, melyet az egyesület vezetősége végrehajt.

A nagy bevétellel szemben összesen 88 korona a kiadás, mert sátrat, berendezést, ételt és italt a borkereskedők és az áldozatkész urak adták. A zenekarok is teljesen díjtalanul működtek közre.

A gyűjtés eredménye a következőképpen oszlik meg:

A legtöbbet a Weitzer-utcai kórház sátra gyűjtötte, a melyet dr. Tisch Mórné, Mayer Miksáné, Fischer Irén, dr. Keppich Jakabné és Vuja Györgyné vezettek a segédkezet nyújtott a katonai kórházak vezetősége is. Ez a sátor egymaga 3277 korona 80 fillért gyűjtött.

A Fischer Elíz- és a Ferenc-téri kórházak sátra 1891 korona 70 fillért gyűjtött. A gyűjtést báró Urbán Ivánné, gróf Bréda Viktorné, báró Neuman Alfrédné, dr. Csernovics Diodorné, Kintzig Jánosné, özv. Rónay Jánosné, özv. Rónay Lajosné, dr. Köpf Jánosné, Boros Boriska, dr. Boits Tivadarné, dr. Csiky Odórné, Fodor Gyuláné és Rónay Dóra vezették és a két kórház önkéntes ápolónái nyújtottak segítséget. A fenti gyűjtéshez jön a báró Neuman család 1000 koronás adománya is.

A gyűjtés eredményében a harmadik helyet Ottovay Józsefné foglalta el, akinek a művészies magyar kunyhójában agilis gárda fáradozott. A gyűjtés munkáját Ottovay Józsefné irányítása mellett Sárosy Elemérné, Bánya Istvánné, Sági Henrikné, özv. Mikolay Lajosné, Engel Adolfné és dr. Gugi Zoltánné vezették. Ennek a sátnak a gyűjtése 1540 korona. A lányok közül Ottovay Mancika és Engel Margitka gyűjtöttek a legtöbbet. Az előbbi gyűjtése 380 korona, az utóbbi 210 korona. A gyűjtés munkájában tevékeny részt vett ennél a sátnál Pataky Vilma, a színház primadonnája is.

A Lyceum-kórház sátra, amelyben a kiradtságos munkát Kintzig Gézánné, dr. Poegay Istvánné, dr. Varjassy Lajosné, dr. Gidófalvi Béláné és Csapó Lorántné vezették, 1150 korona 71 fillért gyűjtött. A Lyceum-kórház önkéntes ápolónái segédkeztek a szép eredmény összehozásában.

Az Eszperantó Egyesület rendkívül ambícióval dolgozott a siker érdekében. Az eredmény, amit elérték az egyesület buzgó tagjai, 688 korona 18 fillér. Itt a gyűjtést Fodor Aladárné, Bignó Mária, Csurgay Ilona, Mittner Józsefné és dr. Leskó Sándorné vezették.

A Szabadság téri vöröskeresztes kórház sátra 433 korona 52 fillért gyűjtött. A kórház önkéntes ápolónái, a Vöröskeresztes varroda hölgyeinek és a kongregáció hölgytagjainak segítségével dr. Prohászka Lászlóné, Billich Miklósné, Trajeszku Jánosné és Socol Valérné vezették a gyűjtést.

A vasútállomáson Szemere Kálmánné irányítása mellett Schuch kapitányné, Fischer Adolfné, Petik Gyuláné és Binder Luciónné vezették a gyűjtés munkáját, amelynek eredménye 351 korona 41 fillér. Ebben benne foglaltatik a vasútbiztosító katonai osztag legénységének 22 korona és az állomásparancsnokság embereinek 44 koronás adománya.

A Marosparton a Győző-pár és Borosnyei Kató gyűjtöttek. Hármuk gyűjtése 136 korona 87 fillér.

Ezenkívül Vásártelji Janka elnök és Hász Erzsébet alelnökén ivén befoly 2685 korona és az egyeseknek külön kiadott iven pedig 581 korona 95 fillér jött be.

H I R E K. LEGÜJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

(Táviroda; cenzurázva.)

London. A Times írja: Nyugaton óriási események vannak készülőben. A Németek Gand körül és az Argonnokban egyszerre indítják meg nagyszabású offenzívájukat, a szövetségesek azonban készen várják a támadást.

Lugano. Cadorna az Isonzónál nagyszabású támadással döntést akar provokálni s az az álláspontja, hogy annak megtörténteig hadseregüket nem szabad más fronton is foglalkoztatni.

Bécs. A Neues Wiener Journal jelenti a főhadiszállásról: E hó tizennegyedikén tűzsergünk a Görz környékén levő állásainkat kémielő egy olasz léghajót leszedett. A léghajó tisztjeivel együtt lezuhant.

Athen. Elénk feltűnést kelt, hogy Dragumis, pétervári görög követ, az entente-párt egyik kimagasló alakja, az intervencionista part egyik vezére nyíltan kijelentette, hogy véleményét megváltoztatta. Kitejtette, hogy Guna-ris semlegességi politikája helyes az országra nézve. Oroszországnak a háboru elején ötödmillió hadserege volt. Ebből harmadtmillió harc-kép-teleenné vált, elesett, foglyul esett, a megmaradt hadsereg pedig demoralizált, municióhiányban szenved, a központiak legutóbbi győzeleme óta teljes boralásban van.

Lugano. Tegnapi, mikor a nemzeti ünnepre Rómában a házakat olasz és francia zászlókkal fellobogózták, Rómába érkezett az első sebesült-szállító vonat. A királyi ház tagjai a pályaudvaron megjelentek a sebesültek üdvözlésére.

Róma. Carcano pénzügyminiszternek sikerült a nagyiparosokat rábeszélni, hogy tőkéiket hadikölcsönbe fektessék. A kölcsön eredménye láthatóan emelkedik.

London. Angliában 87.000 asz-szony önként jelentkezett munició-gyártásra. Aruházak személyzetük egy részét a háboru tartamára a kormány rendelkezésére bocsátják.

Róma. Andreet 17 hóapi fogságra ítélték, mert az olasz hatóságokat megsejtta, francia repülő tisztnek adta ki magát.

Róma. Itt gyűjtenek trüsznek ajándékozandó olasz zászlóra.

Pétervár. A Novoje Vremjeben Menszkef írja: A 305 millió szövetség a 200 millió német, osztrák-magyar szövetséget, azért nem tudja legyőzni, mert ez jobban van felfegyverkezve jobb a municióellátás, a katonák ügyesebbek.

Newyork. Bridgeportban a Remington-fegyvergyárban a munkások sztrájkba léptek. Valószínű, hogy a többi Remington-gyárban is kitör a sztrájk. Valamennyi municiót készít az ententének.

Lugano. Salandra újból a főhadiszállásra utazott.

London. A délwalesi sztrájkolók és a kormány között a meg egyezés megkötött. A kormány legerélyesebb rendszabályokhoz fog nyulni.

Genf. A Tribuna jelenti Párisból: Porro tábornok Frenchekkel azért tárgyal, hogy az olasz harovonal eltolassék, mert az Isonzo mentén az akolók nagy nehézségekbe ütköznek. Nincs kizárva, hogy az olaszok Szerbián keresztül veszik fel az offenzívát ellenünk. A tervet megnehezítik az albániai rossz utak. Porro azt követelte, hogy a francia és angol Földközi flotta segédkezzék az Adria őrzésében.

Bécs. Károly Frenc József trónörököszt a király vezérőrnaggyá és ellentengernaggyá nevele ki.

Stockholm. Pétervárott újabb zavargások vannak. Pogromok alatt több gyárat kifosztottak és felgyújtottak.

— Vizit a cári udvarban. Genfből jelentik: A Hessen-darmstadti nagyherceg Pétervárra érkezett meglátogatni nővérét, a cárnét.

— Gyászmise Burdea mezedesért. A minoriták templomában ma délelőtt mondottak gyászmisét az északi harotéren Lemberg elfoglalása után hősiess halált halt Burdea Demeter 33. gyalogezredbeli alezredes lelkiüdvéért. A gyászistentiszteleten az elhunyt zászlóaljparancsnok családján és rokonságán, valamint személyes jóbarátain kívül teljes számban jelent meg az Aradon tartózkodó csapatok tisztikara, élén Resch Ferenc vezérőrnagy állomásparancsnokkal és külön képviseltette magát a 33. gyalogezred is. A hivatalos lap épen legutóbbi számában hozta meg az elhunyt derék és kiváló törzsiszt kitüntetésének híré: a király a hadiékimenyes harmadosztályu katonal érdemkeresztet adományozta az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismeréséül Burdea alezredesnek, de a hős tiszt már nem érhetette meg a kitüntetés megérkezését.

— A hadiadó kivétele Aradon. Egyes pénzügyigazgatóságok területén — mint arról hírlapi közlések beszámoltak — a 20.000 koronánál nagyobb jövedelemmel bírók hadiadójának kivétele már befejeződött és az új adóval megróttak lajstromát szemlére tették ki. Aradon a hadiadó kivétele még nem jutott ilyen előrehaladott stádiumba. A pénzügyigazgatóság ugyan már hetek előtt befejezte a lajstrom összeállítását és azt fel is terjesztette a pénzügyminiszterhez. Amikor a legtöbb helyről már beérkeztek a kimutatások, a pénzügyminiszteriumban tanácskozást tartottak, amelyen Aradról a hadiadó ügyének előadója, Berzsényi Béla pénzügyi tanácsos vett részt. Az értekezlet megállapodásai szerint szükségessé vált pótlások elintézésére ezután visszatért az aradi pénzügyigazgatósághoz az aradi és aradmegyei hadiadózók névsora, amelyet a miniszterium jóváhagyása után publikálni fognak.

— A tanár tragédiája. Berlinből távlatozzák: Brandt P. F., a szláv filológia tanára a moszkvai egyetemen a háboru kitörése idején tiltakozott az ellen, hogy az egyetem diátagjai közül a német tudósokat töröljék. Most az utca dühöngő népe behatolt a lakásába, elpusztította nagyjértékű könyvtárát és kizsúrta a tudós egyik szemét.

— A római köpenicki kapitány. André urnak, a szédelgő francia álröpülőbiztnak szereplése annál mulatságosabb szint kap, minél több hír érkezik róla. Két teljes héten át vezette a derék oszlo orruknál fogva a szédelgő rómaiakat. A németek ellen való hőstetteiről a leghajmeresztőbb történeteket beszámolt nekik. Metz mellett egy másik tiszttel együtt röpködött az ellenséges állások fölött. Társát megölte egy golyó, ő azonban ennek dacára még két óra hosszat röpködött az ellenség felett. Előkelő hölgyeknek szívesen adott autogramokat, ha megkérték rá s ha pezsgővel megkínálták, fel is köszöntötte az olasz hátsereget. Azonban száraz torokfa seha. Mel'én 16 érdemrendet hordott, a sapkáján nagy aviatikus pápaszem volt két nagy fekete üveggel. Hamar megismerte az egész város és ahol megjelent, tiszteletteljesen üdvözölték és a Marceillaise éneklésével ünnepelték. Ezek után az olaszoknak igazán semmi okuk nincsen, hogy a németeknek a köpenicki kapitányt vessék a szemébe.

— Az ál Károlyi gróf. Bécsből jelentik: Tegnap itélkezett a józsefvárosi kerületi bíróság Blatt Mór aranyműves felett, aki Salamon Leó budapesti kereskedelmi alkalmazottól, aki Bécsben huszárkadeti egyenruhában szélhámoskodott és Károlyi grófnak adta ki magát, egy briliáns nyakkendőjét vásárolta. A furfangos svihakot június 15-én tartóztatták le a Praterstrasseban, ahol éppen autón száguldozott végig. Salamon Leó, aki nagy előkelően a Bristol-szállóban lakott, több ékszerüzletben követelt el kisebb-nagyobb lopásokat. Többek közt Abel Mária üzletében egy 1500 koronát érő nyakkendőt lopott. A rendőrség megállapította, hogy Salamon a háboru elején mint legionárius lépett be a hadseregbe, még pedig lovag Salamon Leó néven. Június elején a debreceni Saluator-kórházba, ahol betegesen feküdt, megugrott. A budapesti főkapitányság Salamon ellen körözölevelet adott ki. A szökevény kézrekerült és a bécsi divízió-törvényszék börtönében várja az ellene megindított vizsgálat lefolytatását. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy az ál Károlyi gróf a lopott nyakkendőjét eladta Blatt Mórnak. Blattot tegnap vonták felelősségre a bécsi kerületi bíróság és a tanuvallomások alapján a vád alól felmentett.

— Kazánrobbanás. Ma délután a Neuman Testvérek élesztő gyárában négy munkás Delevári András gépész vezetésével egy új kazánt próbált ki olyképen, hogy egy máskból forró vizet eresztett bele csövekbe. A vízátboesztás oly erővel történt, hogy a magas hőfoku gőznek az új kazán teteje nem tudott ellentánni és feltaszította azt a helyiség padmolyáig. Az így szabad utat nyert forró víz és gőz Gog Mitru és Saucs Pál munkásokon súlyos égési sebeket okozott, a gépésznek szeméit sörlette meg. Trátán Alfons gyárvezetőnek pedig, aki véletlenül érkezett a színhelyre, a kezét égette meg. A rendőrség részéről Rámer István gáji rendőrkapitány jelent meg, a sebesülteknek Stauber Andor dr. tiszti orvos nyújtotta az első segélyt, aki beállította őket a kórházba.

— Több milliós örök. Bécsből jelentik: Dub Vilmos dr., a nemrégiben meghalt multimilliomos hírében állott bécsi bányá- és birtoktulajdonos hagyatéka ma csődbe került. A passzívák összege negyedtől millió korona. Az elhunytak Magyarországon is nagy birtokai voltak.

— Kik vásárolhatnak gabonát? A Hadtermény Részvénytársaság Nemes Géza aradi gabonakereskedővel szerződést kötött gabonavásárlásra. Ugyancsak meghatalmazást kapott Go'dschmidt Sándor aradi bankár a vásárlásra.

— Az amerikai angol követ veszedelmében. Rotterdamból jelentik: Mint a new-yorki Reuter-ügynökség közli, Spring Rice washingtoni angol nagykövet ellen merényletet akartak elkövetni azon az estén, mikor a követ Morgant meglátogatta és a megsebesült milliárdos lakásából eltávozott. Westburg közeli egy autóból kiszállt hat ember és elzárta az utat. A sofőr, aki a nagykövetet vitte, nagy sebességgel nekirentett az utóállóknak, akik fölugrottak autóbilijukba és hosszú ideig üldözték a követet. A nagykövet autóbilija azonban oly gyorsan vágatott tovább, hogy az üldözők nemsokára elmaradtak.

— Jenő főhercegnél. Az egyik haditudósítót — mint már jelentettük — fogadta Jenő főherceg vezérezredes, a délnyugati haderők főparancsnoka. A haditudósító, akinek a főherceggel való beszélgetését közre is adtuk, érdekesen írja le azt a kis várost, ahol a főherceg hadszállását tartja. A városka kedves és csendes helyen fekszik, körülötte erdős hegyek, a távolban havasok látszanak. A városban nagy szűkség, a szűk utcákon rengeteg katona, muníció, kocsai és ágyú mozog, a vendéglők tele vannak és mindenütt jókedv és bizalom. Egy szép és árnyas parkban van a főhadiszállás, a város egyik legszebb villájában. A főherceg valóságban imádja Tirolban és egész Dél-Ausztriában és a katonák, akik közt sűrűn megfordul, csodálattal beszélnek kedvességéről és bátonágáról, amellyel a lövészárkok közt is felkeresi őket. A főherceg a villa első emeletén lakja. Az adjutáns bejelentése után megnyitott a haditudósító előtt a főherceg dolgozószobáját, egy egyszerűen berendezett terem, sok térképpel, könyvvel, újsággal és irattal teleakva. A főherceg barátságosan kezelt fogott a német tudósítóval, hallgatta és a legközvetlenebb módon beszélgetett vele irodalmi és művészeti kérdésekről.

— Orosz hadifogságban. Luck Jenő, Luck Aron aradi cipész fia, aki a június 2. honvédezed egyik zászlóaljával ment fel az északi harctérre, 1914. december 6-án megsebesült és december 12-én Veronnából irt utoljára szüleinek. Het hónapi a kórházban esett szülőik semmi sem tudtak gyermekükről, aki-ről a hivatalos helyek is azt az értesítést adták, hogy elhunyt. Tegnap végre, Finnországból, Walpominből érkezett Luck Jenőről levelezőlap, amelyet június 12-én adott fel. Azt írja, hogy orosz hadifogságban van és jól érzi magát.

— Az oroszok kegyetlenkedése. Krakóból jelentik: Kolomea mellett, Korolowkán nagy söröződéje volt egy Weiss nevű német embernek. Az orosz uralom idején Weiss és hivatalnokai eltűntek. Az emberek azt hitték, hogy az oroszok Szabóba hurcolták őket, de most kiderült, hogy még tragikusabb sors jutott osztályrészükül. Amikor az oroszokat üldöző csapataink bevonultak Korolowkába, a söröző pincéjében egy csomó már feloszlottan indult hullát találtak. A szerencsétlen Weissot és a hivatalnokokat az oroszok halomra öldösték és hulláikat bedobták a pincébe.

— A divatszín. Egyik bécsi lap írja: A Josefstadtergasseban lakó vilamos kocsi-ban két tinoman öltözött hölgy csereget a divatról. Egy sápadt, sebesült katonatiszt ül velük szemközt és türelmesen viseli a végtelen szóáradatot. Egy-szere kacér mosollyal ezt mondja a fiatalabbik hölgy:

— Igazán nagyon kíváncsi vagyok arra, mi lesz az idei divatszín?

— Erre feláll a katonatiszt, udvariasan meghajtja magát és ezt mondja:

— Fekete, fekete lesz az idei divatszín!

A két hölgy mélyen elpirul és a legközelebbi megállónál leszáll a kocsiról.

— Uszák tanítás a Neptunban. 2552

— Gyermekkocsik legnagyobb választékban Fischer Ártúrában a Szabadság-téren. Osszacsukható nyári sport-kocsi már 16 koronától, ülő és álló patent gyermek székek 14 koronától. Kérném a cégre figyelni. Fischer érház a Szabadság-téren. 227

— Felhívjuk a tanuló ifjúság figyelmét a szünidő alkalmából Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtára.

— Írógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat méltányos áron vesz Kerpel Izsó könyvkereskedése. 193

— Az „Aradi Közlöny” egyes példányai Budapesten kaphatók Brauer Nővérek dohánytözsdejében VI. Terezt-krut 54.

Ehségstrájkért elitelt katona.

(Két évi börtönmre ítelt szimuláns ujonc.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kolozsvár, július 16.

Ehségstrájkjal akart a hadiszolgáltatás alól menekülni egy magyarszováti hegyi pásztor, aki e mellett már a betegségeknek egész sorozatát tudta bevonulása alkalmával szimulálni. Indreika László magyarszováti hegyi pásztor, a marosvásárhelyi 22. honvédegyalogszed ujonca volt az, aki ily különös és nehéz módját választotta a katonai szolgálat alól való kibúvásnak.

Indreika már április végén, midőn katonai kiképzésre és szolgálati tételre a marosvásárhelyi 22. honvédegyalogszedhez bevonult, nem volt a legjobb testi kondícióban, úgy, hogy katonai szolgálatra csak kevésbé volt alkalmas. A sápadt, gyenge legény csakhamar feltűnt a katonák között, semmit nem evett, hátmerevülésről, tüdőbajról és gyomorgöröskről panaszkodott, olyannyira, hogy május első napjaiban kórházba került.

A kórházban alapos vizsgálat alá vették a koplaló katonát s miután az orvosi vizsgálat a gyomorbajnak semminemű tünetét nem konstatahotta, orvosi megfigyelés alá vették. A megfigyelés során megállapítást nyert, hogy a beteg a rendszeres és nagy tápértékekkel bíró táplálkozás során erőben és testtáulban gyarapodott, az állítólagos gyomorgöröskök pedig egyáltalában nem léptek fel. Mig azonban a megfigyelés első napjaiban az erőlevesek s más ily nagy tápértékű, de kismennyiségű ételeket elhagyasztotta, a megfigyelés további napjaiban ezeket sem akarta magához venni.

A kolozsvári királyi honvédegyészség a vádlott ezen ehségstrájkja miatt, miután ez határozottan a katonai szolgálatra való alkalmasságának megszüntetésére szolgált, önosonkítás büntette miatt emest vádat Indreika ellen.

A kolozsvári m. kir. honvédehadosztály bírósága ma délelőtt Maosejo Béla ezredes elnökelete alatt tárgyalta az ügyet. A tárgyalás vezetője Szalics Sándor hadbíró-alezredes, ülnökök: Tóke Gábor, Hettyey János századosok és Plichta Kázmér főhadnagy voltak. A vádat Bóka Gábor hadbíró-főhadnagy, a védelmet Losonczy István hadnagy képviselték, a tárgyalás jegyzőkönyvét Puskás Tibor hadbíró felölt vezette. A mai főtárgyalás során Indreika László vádlott tagadta, hogy önosonkítási szándékból koplalt volna. Védelmére felhozta, hogy ő már ezelőtt is beteges, gyomorbajos volt. Védekezését igazolták Szabó László, Kis György és Muneszey János magyarszováti erdőpásztor társainak eskü alatt tett vallomásai, mig ezzel szemben Szöllőssy törzserős, orvosi szakértő vallomása szerint jelenleg a vádlotton a gyomorbajnak semminemű szimptomáját nem lehet konstataálni. A bizonyítás eljárását a tanúk szembesítése fejezte be s Szöllőssy a polgári tanúk vallomásával szemben is fenntartotta véleményét. A vád és védelem meghallgatása után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza s tizenegy órakor hirdette ki az ítéletet. Az ítélet szerint a hadtörvényszék büntetésnek mondotta ki Indreika László népből,

kelő ujoneot öncsonkítás büntetésében és ezért két évi, hetenként egy napi kenyér és vízbőjt-tel, a börtönökön kemény fekhellyel, továbbá a büntetési idő 9 hónapjában magánárkáival súlyosított börtönre ítélte. Az ítélettel szemben a védelem fenntartotta magának a jogot a semmisségi panasz benyújtására.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Patronázs Egyesület július hó 25-én (vasárnap) délelőtt fél 11 órakor a városbása kitermében évi rendes közgyűlést tart, amelynek tárgysorozata a következő: Elnöki megnyitó. Titkári jelentés az 1914. évi működésről. Pénztárnoki jelentés az 1914. évről és ezzel a számvizsgáló bizottság jelentése. A tisztikar lemondása és az új tisztikar megválasztása. Az 1915. évi költségelőirányzat és munka program. Esetleges indítványok. Zárszó.

SPORT.

+ ATE.—Temesvári Kinizsi football mérkőzése. Vasárnap délután 5 órakor az ATE. Övartéri sporttelepén fog lezajlani az ATE.—Kinizsi football mérkőzés. A mérkőzés isata jövedelmét a háboruban nyomorékká lett katonák mű-végtagjainak beszerzése alapja javára fordítja az ATE. A mérkőzést sebesült és beteg katonák ingyen nézhetik végig. Belépő díj: Ülőhely 80 fillér. Tagoknak 20 fillér. Marosparti oldalon állóhely 40 fillér, diák-jegy 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém

KALODONT
70 Fillér

1890

Az Aradi Közlöny

a világháború eseményeiről mindenkor a legalaposabb és a legfrissebb tudósításokban számol be. Közlönyeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén is legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny

mindenható közeti hírcsatorját.

A kiadók által nyaraló és bevonult előfizetőknek, előbbieknek a nyári tartózkodási helyre, utóbbiaknak a téli postán pontosan utána küldi.

az Aradi Közlöny-t.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

Vidéken:

Egy hónap 2 K — f. Egy hónap 2 K 10 f.

1/4 évre 6 K — f. 1/4 évre 7 K — f.

Tessék mutatványszámot kérni.

NYÁRI SZINHÁZ.

Szombat, 1915. július 17-én:

Dióssy Nusi vendégtelléptévé:

A mozi király.

Operetta 3 felvonásban.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTER.

Felhívás

Csütörtök éjjeli vonattal Budapestre utaztam. Békéscsaba előtt tárcámat elvesztettem. Becsületese megtalálóját kérem, senne lévő 400 korona megtartása mellett a tárcát iratokkal együtt azokon lévő címekre sírgósen küldje. Esetleges felvilágosítást az Aradi Közlöny kiadóhivatala ad. 2551

* Az ezen rovat alatt közzétett nem vállalunk felelősséget.

APOLLO

SZINHÁZ.

Július hó 17-én, szombaton

Lemberg

visszafoglalása.

Első egyedüli hiteles felvétel.

Az előadások 1/6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t. nyomdájában.

A szépségápolás titka a használandó
szépségápolószerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcső
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégey kenőcs 1 korona 40 fill-
lér. 1 tégey orém 1 korona.

Szines areporok!!!

Próbadohoz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testezin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Máttyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Uditő, Egészséges, Olcsó a Citrász-por.

Egy-egy adagból, egy pohár vízben feloldva, a legkellősebb

limonádét

készíthetjük. Ára: adagonként 10 fillér, 12 adag 1 korona.

Byöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget desinfectálja, utólag
igen kellemes. Ára egy porcelán-
szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmu-
lik a „PEPPO” folyadék és
Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utasításai 1. korona.
Peppo-hintőpor ára utasításai 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

**Gépolaj,
hengerolaj,
gépzsir,
kocsikenőcs,
gyanta**

2401

legolcsóbb napi árban kapható

Färber Lajos cégnél.

**Költözködők
figyelmébe!**

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

481

Kalmár József
villanyszerelési vállalkozó
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

ZSIR

prima, egészséges ízlésű
kg-ja 4-80 korona.

Szalonna

napi árban kapható

Kalmár Endrénél
Arad, Asztalos Sándor- és
Chorin-utca sarok.
670. Telefon szám 670.

2539

Az újonnan életbe lépett pol-
gári perrendtartás foly-
tán szükséges

**ügyvédi
és
bírószági
nyomtatványok**

kaphatók az

Aradi Nyomda Részvénytársaság
nyomdájában,
József főherceg-ut 22. szám.
(Bejárat a Kossuth-szobor-
ral szemben.)

ALVÁCZA

kénes hőgyógyfürdő

Arad- és Hunyadmegye határán.

Kitűnő eredménnyel gyógyít eszt, köszvényt,
reumát, esontszút, lobosodást és különböző női
bajokat.

A fürdőközönség kényelmének nagyobb fokú kielégítésére,
tetemes befektetéssel új fürdőház épült, teljesen
modernül berendezve, uszodával és kádfürdőkkel.
Természetes kénes hőforrások 28-32 és 38° C hőmér-
sékletűek. Nagy árnyas park. Gyönyörű kiránduló-
helyek. Tennis- és tekepályák. Kitűnő ózondus
levegő.

Csodás gyógyhatás.

A vonatok közvetlenül a fürdőparknál állanak
meg. — Posta és táviró.

Külön rituális koszt is kapható.

Sebesült katonáknak 30% engedmény. Prospektussal
készséggel szolgál

2453

BERKOVITS IZIDOR,
fürdőtulajdonos.

Ha szeplőjeitől
meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcját

őhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ara egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 30 fill.

Vigyázat a „Doré” mára.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját
vagy bajuszt a legszébb állandó
fekete színné lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt le lehet mosni,
Hajfestő
a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Dephlor. E készítmény a maga nemében párat-
lan szerrel minden alkalmatlan
szőrt a nyak vagy kasokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél

Hajós Arpád
ARAD, Andrassy-tér 22. sz.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közhírház számára.

Kékkő és hárs

kapható

Färber Lajos

cégnél.

2418

496-915. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a város tulajdonát képező
fa- és fémipariskola, valamint az
árvaházépületnek Eternit-palával
való fedése iránt f. évi július hó
26-án árlejtést tart.

Bánatpénztől leteendő az aján-
lati ár 5%-a készpénzben, vagy
elfogadható értékű papírban.

Ar lejtésen csak írásbeli aján-
latokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be, s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gasda-
sági tanácsnok úrnál, az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke 1915. évi július hó 12-én
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Andrassy-tér 8. szám

háiban egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohányüzletnek al-
kalmas — azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-
hivatalában József főherceg-ut 22.

404-1915. eln. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter ur-
nak 8040. res. számú rendelete
alapján felbivom a gazdaközönség-
et, hogy a cséplőgépek szállítá-
sánál és elhelyezésénél különös
gondot fordítsanak a távirda és
távbeszélő vezetékekre, a gépek
magas alkalmatlanságát a vezetékek
közelségében mindenképpen lehallgatva
szállítsák s a leg gondosabban
figyeljék arra, hogy a vezeté-
kekben kárt ne okozzanak.

Aki ezen hirdetményben fog-
lalt rendelkezésnek eleget nem
tesz, ezáltal a távirda, vagy táv-
beszélő vezetéket megrongálja, az
1912. évi LXIII. tc. 21. §-a alap-
ján öt évig terjedhető börtönnel
és 4000 koronáig terjedhető pénz-
büntetéssel fog büntetettetni.

Arad, 1915. július hó 8-án.

Green, főkapitány.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST KERES.

Nő,

jeles képesítéssel bíró kertész, kertészeti vagy szőlőkezelői állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2548

4 polgárt végezt

fiatalsember irnokl. vagy gyakor-noki állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2542

Középkorú nő,

6 bizonyítványokkal, gyermekek mellé dadának ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 2546

Nyugdíjas vasutas

könyvvésetől, irodai, vagy bizalmi állást elvállal. Cím a kiadóhivatalban. 2248

Intelligens

németül beszélő fiatal nő gyermekek mellé, esetleg anyahelyettesi vagy hárszetőnői állást keres. Szíves megkereséseket „51” alatt a kiadóhivatalba kérek. 2516

Egy hadmentes gépész

jobb évi gyakorlattal cséplést vállal. Bővebbet: Weisz és Benjamin cég. 2586

ALKALMAZÁST NYER.

Házmasternek

keresünk fiatal tisztességes, központi fűtéshez értő házaspart augusztus 1-ére. Közművelési és vízvezeték munkákban jártasok előnyben részesülnek. Cím a kiadóhivatalban. 2541

Intelligens leány

aláírásitónéknak felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében. 2544

Ugyes másoló

vagy nő, ki minden papír másolatában és contact eljárásban teljesen jártas, valamint egy hasonlóan ügyes retoucheur magas fizetés mellett azonnal, vagy augusztus 1-től alkalmazást nyer. Kossak József os. és kir. udv. fényképész, Temesvár. 2519

Irodista nő,

ki a gyorsírásban jártas, augusztus 1-re felvétetik Färber Lajos cégnél. 2586

ÜZLETEN.

Üzlethelyiség

a várhoz vezető útvonal legforgalmasabb helyén Bótvös-u. és Hosszú-bet körut sarkán teljes berendezéssel korlátolt italmérés trafik engedéllyel a tulajdonos elhalálása folytán azonnal kiadó. Ertekezni Özv. Klein Józsefné háztulajdonosnál. 2522

Andrássy-tér 8.

számu házban egy kisebb üzlethelyiség — különösen dohányüzem-dének alkalmas — azonnalra kiadó. Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főhercegné 22. szám.

KIADÓ LAKÁS.

Női vagy férfi szobáságnak

alkalmas 4 szobás lakás, a város legforgalmasabb helyén, azonnal kiadó. Bővebbet Kell és Krausz cégnél. 2528

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmasternél.

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, augusztus 1-re kiadó. Bővebbet a házmasternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy új garnitúra eladó

kedvező fizetés mellett, vagy haszonbérbe kiadó. Egy 8-as lokomobil keresek vételre. Gyár-utca 7. 2547

3 mm. I kévekötő

manilla mm. ként 8-60 koronáért azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2549

Babot

vesz és elad Färber Lajos. Arad. 2498

Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

40 liter tejet

keresek áraponta megvételre. Cím a kiadóhivatalban. 2517

Kékkövet

teljesen pótol, annál sokkal olcsóbb, bevált Cuprin permetező-szer, K 120 Kovács Soma és Társánál, Arad. 2524

Boszniai szilvák

kapható Färber Lajos cégnél. 2480

A „Rex” mű-ételszír

az egyedüli, amely a diánsziszirt legjobban pótolja, és emellett sokkal olcsóbb; állandó raktár Ehrenfeld Ignác fűsternagykereskedőnél Arad, Boros Banl-tér. 2468

Eladó

2 hintó, hevederek, borsaláng, 8-as cséplőgép, igáskocsik, szekerek, ekék, boronák, stb. Bővebbet Verbois-iroda, Arad. 2468

KÜLÖNFÉLE.

Elvesztett

csúttörtőken este a Kossuth-parkban egy női barna kis kabát, benne egy kapukulccsal, becsületes megtaláló ill. jutalomban részesül. Cím a kiadóhivatalban. 2545

Nagyobb gazdasági

bércsépítésre teljesen kifogástalan bérgepet keres méltányos feltételek mellett. Cséplőmunkásai vannak. Ajánlatokat „8 hétre” jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 2550

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8 Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

A drága citromot

teljesen pótolja a Földes-féle Citrom szörp ebből 1-2 evőkanálnyi egy pohár vízre adja a legpompásabb limonádét. 1 kiló ára 2.20 fillér. Legfinomabb hegyi málnaszörp kilója 2.40. Földes K. gyógyszerár Deák Ferenc-utca. Hehs Vilmos gyógyszerár Batthyányi-utca. 12

18824-915.

Hirdetmény.

Az aradvárosi m. kir. pénzügy-őri biztosság 1884-1915. számu megkeresését és 3 drb. kimutatást azal adjuk ki a fogyasztási adófelügyelőségnek, hogy azoknak közszemlére kitételét f. év és hó 17-től számított 8 napra hivatali helyiségében elrendeljük és erről az érdekelteket Tóth Antal, Bartalusz Lászlóné, Probst Béla, esetleges felszólamlásaik megtehetése végett hirdetményileg értesítjük.

Arad, 1915 július hó 16.

A városi tanács.

1112-1015. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminister urnak 20285-1916. eln. számu körrendeletéből kifolyólag, — miután a háborús állapot bekövetkezte óta, de különösen a legutóbbi időben sürőn merültek fel panaszok, az érváltópénz hiánya miatt s mert ezt előidézik azok a lelkismeretlen forrásból származó, és minden alap nélkülűzö híresztelések is, amelyek bankjegyek elértéktelenedésével tiszták a tájékoztatlan közönséget — közhírré teszem, illetve tájékoztatni közlöm, hogy a bankjegyek a koronaérték pénzérmével és ennélfogva a váltópénz-érmekkel is teljesen egyenlő értékűek, ezek értékesítéséről terjesztett híresztelések minden alap nélkülűzöek, továbbá, hogy a

váltópénz-érmek elrejtése, felhalmozása és ezáltal azoknak a forgalomból való kivonása hazai közgazdaság, a pénz és értéktörvény, nemkülönben a hazai kereskedelem megbontását okozó hazafiatalan cselekedett, amely a legszigorubb megrovást, és megtorlást érdemli meg. De ettől eltekintve az elrejtve tartott érmek forgalomba hozatala a jelen körülmények között hazafias kötelesség, és első-sorban a nagyközönség összes rétegeinek érdekében áll.

Arad, 1915. június 24.

Varjassy Lajos,
polgármester.

Hering

kapható

Färber Lajos

cégnél.

2542

15177-1916. kh.

Hirdetmény.

Egy előfordult veszteségi eset következtében elrendelem, hogy Arad város területén lévő összes kutyák f. évi június hó 30-tól számított 40 napig állandóan kötve tartassanak, vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva pórázon vezettessenek.

Figyelemztetem a közönséget, hogy miután az állategészségügyről szóló 1898. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földművelési minisztérium által 40 000-1898. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral, de póráz nélkül szabadon járnak, a pecérek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fog-nak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól Aradon, 1915 június hó 30-án.

Grein Nándor,
főkapitány.

Kugli és Scholet

különlegesség füstölt
húsai minden

szombaton

kapható. Megrendelések házon kívül is a

Goldmann-féle

új étteremben

elfogadtatnak. 2406

Báró Bohus-palota

(Apollo színház mellett.)